

Όκτώβριος - Δεκέμβριος 1978

Τεύχος 163

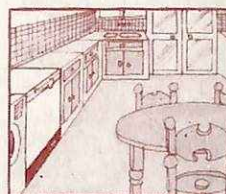
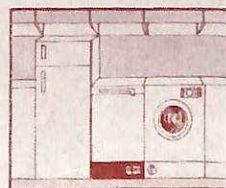
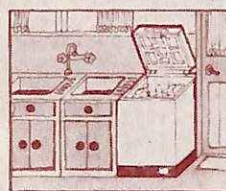
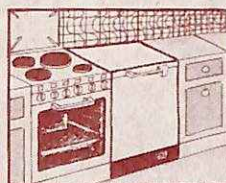
Κρησινάλη

1
30
Φυσιολατρικό Περιοδικό

DEEP FREEZER

Κάνει όλα
όσα δεν κάνει
τό ψυγείο σας.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

VESPA:

Διεκδικεί ένα νέο τρόπο ζωής

Μποτιλιάρισμα, μόλυνση της ατμόσφαιρας, έννευρισμός, παρκάρισμα, έξοδα, φόροι, άγχος!

Η VESPA είναι το μεταφορικό μέσο που (χρόνια τώρα) διεκδικεί ένα νέο τρόπο ζωής: πιο απλό, περισσότερο οικονομικό, λιγότερο επικίνδυνο και πολύ εύκολο.

Με λίγα λόγια, είναι μαζί σας και διεκδικεί έναν ανθρώπινο τρόπο ζωής!

Λιγότερο άγχος και περισσότερη ελευθερία από την καταπίεση της πόλης.

VESPA, από τη μεγάλη Ιταλική Βιομηχανία PIAGGIO.

PIAGGIO
έδωσε στον κόσμο τη VESPA

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ & ΕΜΠΟΡΙΚΗ Α.Ε. ΛΕΩΣ ΒΟΥΛΙΑΓΜΕΝΗΣ 106, ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ - ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛΕΦΩΝΑ 99 10 663 99 12 098 99 23 702

PIAGGIO : VESPA - CIAO - BRAVO - BOXER - GILERA

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΠΕΡΕΛΕΓΧΟΥ

ΚΟΜΜΙΣΙΟΝ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ Α.Ε.

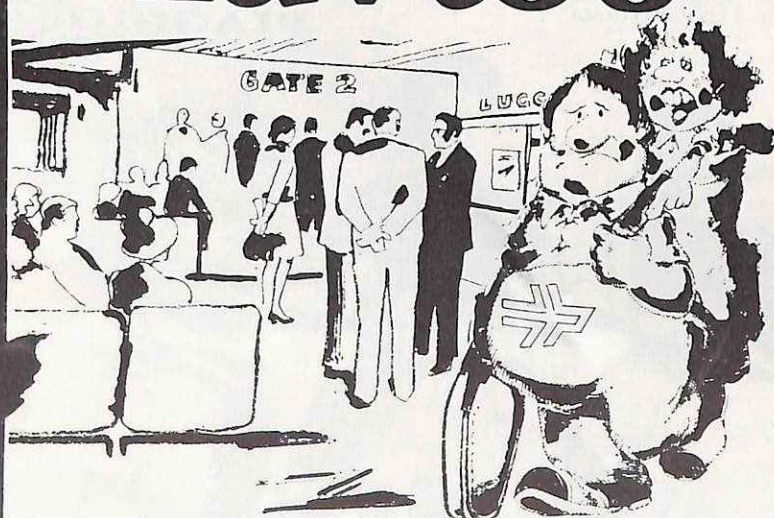
ΔΩΡΕΑ Πλη. Βασιλ. Σοφίου.

ΗΜΕΡΟΜ. 3.7.86

ΑΕΙΟ 40.254

απο το 1936 σας ταξιδευουμε ΠΑΝΤΟΥ

Σας ετοιμάσαμε:

- * Οικονομικά και ενδιαφέροντα προγράμματα για ψώνια, τουρισμό και άναψυχή.
- * Ειδικά επαγγελματικά ταξίδια, με νέες προσεγγίσεις για τους Έπιχειρηματίες.
- * Γενικά ταξίδια με όλα τα σύγχρονα μέσα (αεροπλάνο-τράινο-πλοίο), για κάθε σκοπό.
- * ΕΚΔΡΟΜΗ ΤΟΥ ΕΝΟΣ ΑΤΟΜΟΥ (προσφορά μας).

Τηλεφωνείστε ή γράψτε μας να σας στείλουμε
τά αναλυτικά μας προγράμματα εκδρομών 1978.

Σταδίου 3 (Σύνταγμα) Αθήνα τηλ. 3229.904/5
11 Μεραρχίας 2 Πειραιάς τηλ. 4520822-4520824

ΛΥΚΟΥΔΗΣ
σας ταξιδεύουμε παντού

Κρυβάλλης

Φυσιολατρικό Περιοδικό

ΤΟΤ ΟΜΩΝΤΜΟΤ ΣΤΗΛΕΣΜΟΤ ΦΤΣΙΟΛΑΤΡΩΝ ΟΡΕΙΒΑΤΩΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΜΕΛΟΤΣ ΤΗΣ Ο.Ε.Σ.Ε. — ΣΩΜΑΤΕΙΟΝ ΑΝΕΓΝΩΡΙΣΜΕΝΟΝ ΤΗΠΟ ΤΟΤ Ε.Ο.Τ.

Γραφεία: Κουντουριώτου 145 — Τηλ. 41.74.094

ΕΤΟΣ 34ον • ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1978 • ΑΡΙΘ. ΤΕΤΧΟΥΣ 163

Επί της ύλης: ΣΩΤΗΡΗΣ ΘΕΟΦΑΝΗΣ * Έπεύθυνος: Δ. ΒΛΑΣΣΟΠΟΤΛΟΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελ.
• ΓΙΑΝΝΗ ΡΙΤΣΟΥ: Τά πρωτοβρόχια άρχισαν	4
• ΝΕΣΤΟΡΑ ΜΑΤΣΑ: ΚΑΣΤΟΡΙΑ: ή νεραϊδένια πολιτεία της λίμνης	5-6
• ΜΑΤΘΑΙΟΥ Γ. ΜΟΥΝΤΕ: ΣΙΝΑ: Τό Θεοβάδιστο βουνό	7-9
• ΓΕΡΑΣΙΜΟΥ ΚΟΡΟΛΗ: ΈΗ κατάρα του Έλητού	10
• ΔΗΜ. ΣΙΑΤΟΠΟΥΛΟΥ: Τό Δάσος. Ένας πολύτιμος σύντροφός μας	11-12
• ΔΗΜ. ΒΛΑΣΣΟΠΟΥΛΟΥ: Στήν έλατοσκέπαστη Μουσούνισα	13-14
• ΝΙΚΟΥ ΣΒΟΡΩΝΟΥ: ΈΟ Έλληνοϊταλικός πόλεμος	15-16
• ΘΕΟΔ. ΛΟΥΚΙΣΑ: Τό ΟΧΙ του 1940	17
• ΓΙΑΝΝΗ ΣΤΕΦΑΝΑΚΗ: ΜΕΣΑΡΑ	18-20
• ΓΕΩΡΓ. ΣΑΧΙΝΗ: Έλατο Κεφαλληνίας	21-22
• ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ — ΑΡΧΑΙΡΕΣΕΙΣ	23
• Γ. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΑ: ΈΑφιέρωστε μιά ήμέρα την έβδο μάδα στήν άποτοξίνωση σας	24
• ΠΑΝΟΥ ΜΠΑΛΑΣΚΑ: Τό Σκάκι καί ή Έστορία του	25-26
• ΣΚΑΚΙΣΤΙΚΗ ΓΩΝΙΑ	26
• Σχόλια-Γνώμες	28-29
• Πρόγραμμα εκδρομών ΈΟκτ/βρίου-Δεκεμ/βρίου	30-33

Τὰ πρωτοβρόχια ἄρχισαν...

Αὔριο πρέπει νὰ ξυπνήσεις νωρίς.
Μὴ ξεχνᾷς πὼς ἦρθαν τὰ πρωτοβρόχια.
"Ὅπου καὶ νᾶναι —αὔριο μεθαύριο—
θὰ βρέξει πάλι.

Μαλάκωσε πιά τὸ χῶμα.
Αὔριο πρέπει νὰ σκάψεις
πρέπει νὰ ξερριζώσεις τ' ἀγριοβότανα
ποὺ φύτρωσαν στὸν κήπο.

Ξεχάστηκες πολὺ
κοιτάζοντας τὸ μεγάλο οὐρανὸ τοῦ καλοκαιριοῦ
πλέκοντας καλάθια μ' ἀχτίνες
ἐκεῖ στὴν ἀκροποταμιὰ
ὅπου τὸ σιγαλὸ νερὸ
περνάει χρόνια δαχτυλίδια στὰ βότσαλα.

"Ἔτσι κάθε χρόνο-
πρέπει νὰ ξανασκάψεις ἐκεῖ ποὺ ἔσκαψες
πρέπει νὰ ξανασπείρεις ἐκεῖ ποὺ ἔσπειρες
ἀλλοιῶς τὸ θέρος θάρθει
χωρὶς λουλούδια καὶ καρπούς

νὰ σὲ βρεῖ γονατιστὸ πάνω στὸ βράχο.

Μόλις ἐσὺ ξεχνιέσαι
Ἐκεῖνος φεύγει.
Δὲν τὸν χορταίνουν οἱ παλιοὶ σου δρόμοι
δὲν τὸν χορταίνουν οἱ παλιὲς πληγές σου.
Κάθε μέρα καὶ πάλι ἀπ' τὴν ἀρχή.

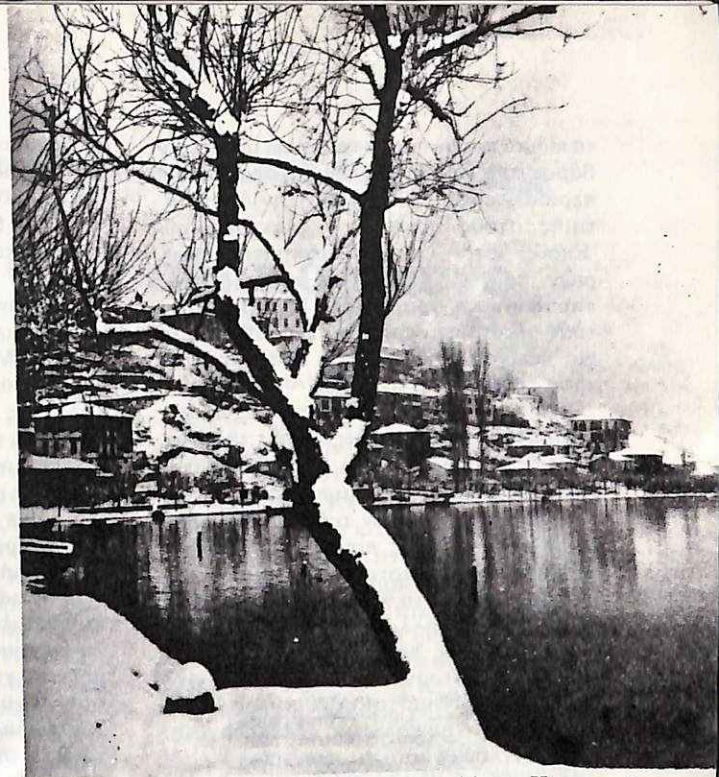
Θέλει ἔγνοια καὶ φροντίδα ἡ πλάση Του.

Πρέπει νὰ κλαδέψεις τὰ δέντρα Του
πρέπει νὰ μοιράσεις τοὺς καρπούς
ποὺ ἄρχισαν νὰ σαπίζουν στὰ κελλάρια
πρέπει νὰ ξεσκονίσεις τὴ σκεπὴ
ποὺ ἀράχνιασε ἀπ' τὴ μοναξιά καὶ τὴ γαλήνη.

Πρέπει νὰ βγάλεις τὸ ποίμνιο
ἀπ' τὸ μαντρί τῆς σιωπῆς
νὰ λουλουδίσει σκόρπιο στὰ πλάγια τοῦ βουνοῦ
οὐκ ἑνας καταρράκτης ἀπὸ κρίνα.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΡΙΤΣΟΣ

ΚΑΣΤΟΡΙΑ: ἡ νεραϊδένια πολιτεία τῆς λίμνης

Λίμνη Καστοριάς

ΥΠΑΡΧΟΥΝ κάποιες πολιτείες ποὺ εἶναι δεμένες μετ' ὁ θρύλο. Ὑπάρχουν κάποιες πολιτείες ποὺ εἶναι ὁ ἴδιος ὁ ζωντανὸς θρύλος! Ζοῦν καὶ ἀνασαίνουν σ' ἓνα δικό τους κόσμον, σὲ μιά δική τους ἀτμόσφαιρα...

Ἡ Καστοριά εἶναι σίγουρα μιά ἀπὸ αὐτές.
Ἡ Βυζαντινὴ, ἡ πολυτραγουδημένη Καστοριά ποῦ...

Στὴ λίμνη, στὴν ἀκρολιμνιά, νεραΐδα ἀποκοιμῆται, ἄνεμοι μὴ φυσήξετε, ἀγέρες μὴ σαλέψτε, μὴν καὶ ξυπνήση ἡ ξαγθεῖα ἀπ' τὸ βαθύ τὸν ὕπνον.

ΤΟΥΤΗ ἡ νεραΐδα ποὺ ἀποκοιμῆται στὴν ἀκρολιμνιά, εἶναι ἡ Καστοριά.

Πρὶν ἀπὸ λίγα ἀκόμη χρόνια ἦταν μιά ἀπὸ τίς πιο ὁμορφες καὶ τίς πιο παραδοσιακές πολιτείες τοῦ κόσμου. Γερμένη στὴν ἡμερὰ ἀγκαλιά τῆς λίμνης τῆς μετ' ἐκκλησιᾶς καὶ τὰ παλιὰ ἀρχονταρῖκια τῆς, ἦταν μιά ζωντανὴ μαρτυρία τοῦ Βυζάντιου μέσα ἀπὸ τὸν λαϊκὸ πολιτισμό.

Γράφω μετὰ τὴν λέξη «ἦταν», γιατί φίλοι καὶ ἐχθροὶ ἔκαναν ὅ,τι μπορούσαν γιὰ νὰ τὴν ἀλώσουν, Γκρέμισαν εὐ-γραμμα ἀρχονταρῖκια, μετὰ παράδοση αἰώνων γιὰ νὰ δώσουν ἀκαλαίσθητα τιμωμένα κομμάτια καὶ ἀσέλγησαν στὸ μοναδικὸ τοπίο τῆς περιοχῆς ποὺ εἶναι γύρω ἀπὸ τὴν λίμνη. Παρ' ὅλα αὐτὰ τούτη ἡ ἀπροσκόνητη βυζαντινὴ ἀρχόντισσα διατηρεῖ τὴ μακρινή, ἀπόκοσμη θά ἔλεγα, ὁμορφιά τῆς. Καὶ προεκτείνει ἀκόμη καὶ στὴν ἐποχὴ μας τὸν θρύλο τῆς.

Βρέθηκα πάλι στὴν Καστοριά! Γιὰ ἓνα ἀκόμη προσκύνημα σὲ τοῦτον τὸν ἱερό χωρὸ, ποὺ δέθηκε μετ' ἐς κορυφαῖες στιγμὲς τοῦ ἔνθεου Μακεδονικοῦ Ἀγῶνα. Μετ' ἐς κορυφαῖες στιγμὲς, ἀλλὰ καὶ μετ' ἐς κορυφαῖες μορφές. Μετ' ὁ Πάβλο Μελά ποὺ ἡ μνήμη του εἶναι πάντα ζωντανή στὴν Καστοριά καὶ μετ' ὁ τὸν φλογερὸ ἱεράρχη τὸν Δεσπότη Γερμανὸ Καραθαγγέλη.

Ὁ νέος νομάρχης τῆς Καστοριάς, ποὺ ἔχει δεθεῖ μετ' ὁ τὸν τόπο καὶ ἔχει μελετήσει

τά ειδικά προβλήματα του, δίνει ιδιαίτερο βάρος στη διατήρησι του παραδοσιακού περιβάλλοντος, αλλά και στην απότιση τιμής στους ήρωες του Μακεδονικού Έπους. Έτσι, ένα νέο συγκρότημα χωριών που κτίζεται τώρα σέ αυστηρή παραδοσιακή γραμμή θά λέγεται τιμητικά οικισμός Γερμανού Καραβαγγέλη για εκείνον τόν άγρυπνο Δεσπότη πού τόσα του όφειλει τό Γένος.

Αν τσιμεντένιες πολυκατοικίες τραυμάτισαν θάρβαρα πολλές γωνιές της Καστοριάς, ό χώρος γύρω από την λίμνη διατηρεί άκέρια την όμορφιά του.

Ο Σύλλογος Φίλων του Περιβάλλοντος της Καστοριάς πού τόν αποτελούν φλογεροί και άνιδιοτελείς ιδεολόγοι, εργάζεται ακούραστα για νά διατηρήση ότι μπορεί (κι' επιβάλλεται) άκόμη νά διατηρηθεί από τούς παραδοσιακούς θησαυρούς της Καστοριάς.

Από ένα ουσιαστικό άρθρο του Παντελή Ζάττα στην πολύτιμη «Μακεδονική Ζωή» άντλούμε αυτά τά στοιχεία:

«Στά 1950 ή 'Καστοριά διά νομοθετήματος άνεκρήνυθη τουριστική πόλη. 'Η άπαράμιλλη φυσική όμορφιά της έκανε τούς τότε άρχοντες τών τουριστικών ύπηρεσιών νά την όνομάσουν: τουριστική πόλη 'Η άλματώδης όμως άνοδος της κατεργασίας τών γουναρικών και κυρίως ή πολύ μεγάλη ζήτηση του προϊόντος, έκανε όλους σχεδόν τούς κατοίκους νά παραμελήσουν την τουριστική Καστοριά και νά άφοσιωθούν όλοκληρωτικά εις την επεξεργασία της γούνας. Έτσι, τόσες φυσικές όμορφιές πού τό χέρι του Δημιουργού δώρησε και τόσα αρχιτεκτονικά κατασκευάσματα πού τό μεράκι τών παλιότερων έκτισε, άφέθηκαν στό έλεος της φθοράς.

Χρειάσθηκαν νά περάσουν τόσα χρόνια για νά έρθει, τόν Φεβρουάριο του 1974, μία ομάδα 36 πραγματικών φίλων του περιβάλλοντος, οι όποιοι αποφάσισαν νά ιδρύσουν έναν Σύλλογο μέ αυτούς τούς σκοπούς. Σήμερα ό Σύλλογος έχει 450 μέλη και ένα πολύ πλούσιο παρελθόν, άν σκεφθεί κανείς ότι είναι ήλικίας όλίων έτών.

Βασικοί σκοποί του Συλλόγου Φίλων του Περιβάλλοντος είναι ή αξιοποίηση του περιβάλλοντος, ή γνωριμία του κοινού της Καστοριάς μέ τό φυσικό περιβάλλον και ή εξυγίανση του περιβάλλοντος».

Ο άγώνας λοιπόν, αυτών τών Καστοριανών παίρνει τόν χαρακτήρα σταυροφορίας: Μέ άπήχηση σ' όλη την Καστοριά, αλλά γενικότερα και σ' όλους τούς Έλληνες πού πιστεύουν στην βαθύτερη σημασία της παράδοσης σάν βάση ζωής και δημιουργικών εξορμήσεων.

Κρίμα μόνο πού τούτη ή σταυροφορία δέν έγινε πριν από μερικά χρόνια, τότε πού μπορούσε άκόμη νά σωθεί άκέρια ή Καστοριά και νά έχουμε σήμερα για χαρά τών ματιών μας και για άγαλλιαση της κουρασμένης καρδιάς μας μία ύποδειγματική παραδοσιακή πολιτεία και ένα χώρο μελέτης για τούς νεότερους, πού μπορούσαν νά χαρούν την λαϊκή αρχιτεκτονική διαρρύθμιση τών χώρων στην καλλύτερη τους επίτευξη.

Σήμερα (για νά μήν άνατρέχουμε μάταια στό παρελθόν) ή Καστοριά είναι μία ιερή έπιταγή κι ένα χρέος: Έχουμε ανάγκη νά ύπακούσουμε στην έπιταγή και καθήκον νά άποδεχθούμε τό χρέος.

Τιμή σ' εκείνους πού στη ζωή των ώρισαν νά φυλάγουν Θερμοπύλες

για νά θυμηθούμε τόν μεγάλο Άλεξανδρινό.

Αυτές τίς παραδοσιακές Θερμοπύλες πρέπει νά φυλάμε άγρυπνοι, γιατί οι θάρβαροι μέ τό ψευτοευρεπές ρούχο του συγγρονισμού και της «τουριστικής αξιοποίησης» πού άλλοτριώνει ανθρώπους και πολιτείες, καρτερούν στό στενά μέ στόχο νά τά περάσουν. Κι' αλλοίμονο άν «καθεύδουν» οι φύλακες.

Τί μπορεί νά γίνει για τούτη την άρχοντισσα της λίμνης;

Πολλά και βασικά. Ο πλούτος πού φέρνει ή γούνα νά μή σταθεί καταστροφείας της παράδοσης, αλλά αντίθετα συν-

Συνέχεια στην σελίδα 9

Σινά: Τό Θεοβάδιστο βουνό

ΜΑΤΘΑΙΟΥ Γ. ΜΟΥΝΤΕ

Κι άλλο ταξίδι πού καταργεί την τουριστική περιέργεια: τό μακρύ ταξίδι στό Σινά. Δέν είναι ένα ταξίδι τυπικό στό χώρο. (Ώστόσο, ό χώρος αυτός είναι από τούς κυρίαρχους ιστορικούς χώρους της Μέσης Άνατολής. Η τριγωνική αυτή χερσόνησος του Σινά, πού θά την συναντήσουμε στους αρχαίους μέ την έπωνυμία «Πετραία Άραβία», έπαιξε και παίζει ένα μεγάλο ιστορικό και πολιτικό ρόλο ως τά σήμερα).

Είναι μία περιοχή πού παρ' όλες τίς ιστορικές της περιπέτειες και τίς πολιτικές αναταράξεις πού την πυρπόλησαν, κρατάει άκόμα κάτι από την παλιά της ειρήνη, τη βιβλική.

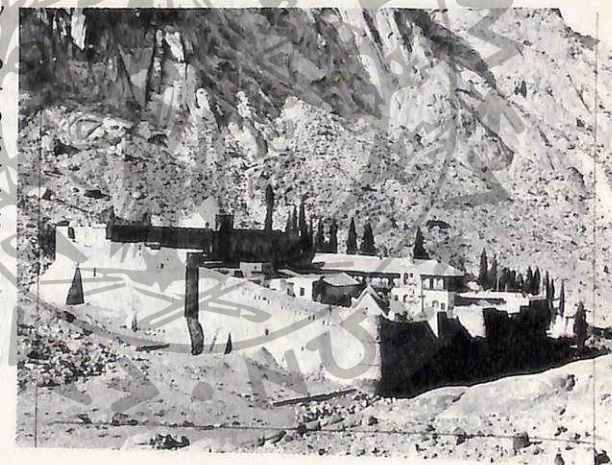
Είναι πάντα άγονη, άνυδρη, μέ πενιχρές μικρές όάσεις, γή της έρημιάς και της άγωνίας. Από τη Διώρυγα του Σουέζ, ως τίς νότιες θάλασσες κι ως τη βορειοδυτική της πλευρά πού άκουμπάει στα κράσπεδα της Μέσης Άνατολής, αυτή ή πανάρχαια ιστορική έκταση, καταφέρει νά δίνει μία πικρή μία σταθερή ζωή, σταγόνα στίς Φυλές τών Βεδουίνων πού την κατοικούν από τότε.

Οι πρόσφατες εξελίξεις στον χώρο ύστερα από τόν «πόλεμο τών έξι ήμερών», δέν της άφείρεσαν τίποτε από την παλιά τραχιά γαλήνη. Μονάχα της πρόσθεσαν τό βόμβο κάποιων αεροπλάνων, στα μέρη πού για στρατηγικούς λόγους, άνοιξαν διαδρόμους προσγειώσεως.

Κατά τά άλλα, ή έρημος του Σινά είναι ό χώρος της Βίβλου. Έδώ βλάστησε ή βάτος του Μωϋσή. Έβασκε τά πρόβατα του πεθερού του του Ίωθάρ. Ήταν άκόμα πολύ νέος, άνύ-

ποπτος για την ιστορική ευθύνη πού του έτοίμαζε ό Θεός. Είδε ξαφνικά μία μέρα τη Βάτο νά φλέγεται. Πλησίασε. Φλεγόταν μά δέν κατακαίγονταν. Έμενεν άνέπαφη μέσα στίς τεράστιες φλόγες. Πήγε νά πλησιάσει πιο πολύ: «Μωϋσή, ό τόπος πού πατάς είναι ιερός!» Άκούστηκε ή φωνή του Γιαχβέ. Γονάτισε και προσευχήθηκε. Άργότερα από αυτόν τόν τεράστιο έρημο κάμπο, θά περνούσε τά κοπάδια του λαού του πού άπελευθέρωσε από τη δουλεία της Αιγύπτου. Έδώ κάτω τούς άφησε στρατοπεδευμένους και τούς είπε νά τόν καρτερούν μέ νηστεία και προσευχή. Έλειψε σαράντα μέρες. Άνέθηκε στό ψηλό βουνό πού σέ σχήμα κώνου από γρανίτη ύψώνεται μέσ' από την έρημο. Κορυφώνεται σέ μιάν άγρια βουνοκορφή, την Άγία Κορυφή, πού ό πύρινος προφήτης είδε και μίλησε μέ τόν Θεό. Έδώ του ύπαγόρευσε τόν Δεκάλογο, τίς πλάκες της

Ο Ναός της Αγ. Αικατερίνης στο Σινά

Διαθήκης, τό Νόμο τόν ἀποκαλυπτι-
κό, πού γιά κείνα τά πανάρχαια χρό-
νια, ἀποτελοῦσε σάν ἡθικός κώδικας
μιά μεγάλη κατάκτηση τοῦ ἀνθρώπι-
νου πνεύματος. Παράλληλα ἀποτε-
λοῦσε καί τήν πιό ἔντονη καί ἐπίσημη
καταχώρηση τοῦ μονοθεϊσμοῦ.

Ὅλα λοιπόν στό Σινά βρίσκονται
ἀκόμα τυλιγμένα μέσα στόν ἱερό θρύ-
λο. Τώρα πιά, βέβαια, ὁ Θεός δέν
«ἐπιφαίνεται», συχνά, παρά μονάχα
σέ μερικούς καθαρούς στήν καρδιά
μονάχους, τοῦ Μοναστηριοῦ τῆς
Ἀγίας Αἰκατερίνης.

Εἶναι χτισμένο στούς πρόποδες τῆς
Ἀγίας Κορυφῆς, μεταξύ τοῦ θρύλου
καί τοῦ ἱστορικοῦ μεγαλείου.

Ἀπό τό Μεγάλο Κωνσταντῖνο καί
τήν Ἀγία Ἐλένη κι ὡς τόν Ἰουστινιανό,
βρίσκουμε τίς κτιτορικές μαρτυρίες
τοῦ μεγάλου Μοναστηριοῦ. Πάντως
γιά σίγουρο κτίτορα, τό Μοναστήρι
παραδέχεται τόν Ἰουστινιανό. Τό
ἐχτισε πελώριο, ἐπιβλητικό, ἀπόρθητο
σάν φρούριο. Ἡ Βυζαντινὴ Αὐτοκρα-
τορία προστάτεψε πάντα τόν ἱερό
αὐτό χώρο τῆς Ὁρθοδοξίας. Ἀκόμα
κι ὁ Μωάμεθ – λέει ἡ παράδοση – ἦρθε
στό Σινά νά τιμήσει τή μνήμη τοῦ Μω-
ϋσῆ καί παραχώρησε στό Μοναστήρι
τό περίφημο «ἄχτιναμέ», μιά διαθήκη
δηλαδή γραμμένη σέ μεμβράνη πού τή
σφράγισε μέ τήν παλάμη του. Μ' αὐτό
διασφαλιζόταν τό σεβάσμιο Μονα-
στήρι, κατακτοῦσε πολύτιμα προνό-
μια πού τοῦ ἐξασφάλισαν μιά αὐθυ-
παρξία μέσα στόν Μουσουλμανικό
κόσμο πού τό τριγύριζε.

Τά προνόμια αὐτά τά σεβάστηκαν
καί οἱ Σουλτάνοι. Παρ' ὅλα αὐτά βέ-
βαια, στό διάβα τῶν αἰώνων, τό Μο-
ναστήρι δοκιμάστηκε ἀρκετές φορές.
Κατάφερε ὅμως νά ἀντέξει καί ὡς τά
σήμερα εἶναι μιά ἀκτινοβολοῦσα πηγή
Ἑλληνισμοῦ καί Ὁρθοδοξίας. Εἶναι
ἔδρα Ὁρθόδοξου Ἀρχιεπισκόπου. Οἱ
λιγοστοί Μοναχοί καί οἱ νομάδες πού
ζοῦν ἀπό τά πανάρχαια χρόνια στίς
παρυφές του, εἶναι οἱ φρουροί καί οἱ
ἀκρίτες του. Μά πάνω ἀπ' ὅλα τό σκε-

πάζει ἡ ἀσφάλεια τῆς φωτιᾶς τῆς Βά-
του καί ἡ τρυφερή, παρθενική παρου-
σία τῆς Ἀγίας Αἰκατερίνας.

Ἡ Αἰκατερίνα ἔζησε – σύμφωνα μέ
τήν παράδοση – τόν τέταρτο αἰώνα
μ.Χ. στήν Ἀλεξάνδρεια. Φημιζόταν γιά
τήν ὁμορφιά καί τήν παιδεία τῆς.
Παράλληλα κυριαρχοῦσε στόν σπα-
ραγμένο ἀπό τούς φοβερούς δι-
ωγμούς Χριστιανισμό, μέ τή φλογερή
τῆς πίστη καί τό μεγάλο τῆς θάρρος.
Στήν ἀρχή λόγω τῆς ἐπίσημης κατα-
γωγῆς τῆς δέν τόλμησαν νά τήν πειρά-
ξουν. Ὄταν ὅμως εἶδαν τήν ἀποφασι-
στική συμβολή τῆς στήν ἐμπέδωση τοῦ
Χριστιανισμοῦ, ἀναγκάστηκαν νά τήν
συλλάβουν. Μάταια ὁ φοβερός δι-
ώκτης τῶν Χριστιανῶν Μαξιμίνος
προσπάθησε μέ ὑποσχέσεις καί ἀπει-
λές νά τήν κάμει νά ὑποταχθεῖ στίς δια-
ταγές του. Ἡ Κατερίνα ἀτρόμητη κη-
ρύττει τόν Χριστό καί ἀποστομώνει
τούς σοφούς τῆς Ἀλεξάνδρειας πού
ἦρθαν νά τήν δοῦν, στή φυλακή καί νά
ἀντικρούσουν τίς ἀπόψεις τῆς. Τό
συναξάρι τῆς Ἀγίας λέει πῶς ὄχι μόνο
τούς ἀποστόμωσε, ἀλλά κατάφερε καί
νά τούς κάμει νά γυρίσουν στό Χριστι-
ανισμό. Ὁ Μαξιμίνος ἐξαγριωμένος
προστάζει νά τήν ἀποκεφαλίσουν
ἀφοῦ πρῶτα τήν βασανίσουν μέ φρι-
χτό τρόπο στόν τροχό. Ἡ Κατερίνα
ἀτρόμητη ἀντιμετωπίζει τό μαρτύριο.
Ἡ ψυχὴ τῆς πηγαίνει ν' ἀνταμώσει τόν
ἀγωνοθέτη Χριστό. Μά τό νεανικό
καταματωμένο κορμί τῆς – λέει ἡ πα-
λιά παράδοση – τό πήραν οἱ ἄγγελοι
καί τό ἔφεραν καί τό ἀποθέσανε ἐδῶ
ψηλά, πάνω στό βουνό τοῦ Μωϋσῆ,
στήν πιό ψηλὴ κορφή τοῦ Σινά, πού
ὡς τά σήμερα ὀνομάζεται «Τζέμπελ
Κατερίν», βουνό τῆς Κατερίνας. Οἱ πι-
στοί τό βρῆκαν ὕστερα ἀπό μέρες ἀνε-
παφο ἐκεῖ πάνω. Ὁ γρανίτης πού δέ-
χτηκε τό τίμιο σῶμα τῆς μαρτυρικῆς
κόρης, βαθούλωσε στοργικά καί τό
ἀγκάλιασε σά βελούδο. Σῶζεται ὡς τά
σήμερα στήν κορφή τοῦ Σινά, τό
σχῆμα τοῦ σώματος τῆς Αἰκατερίνας,
στό βράχο.

Ὅταν ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ ὀργανώ-
θηκε φρουριακά τό Μοναστήρι τοῦ Σι-
νά, οἱ μοναχοί μέ εὐλάβεια καί δάκρυα
κατέβασαν ἀπό τήν κορφή τό
ἄφθαρτο σῶμα τῆς κόρης καί τό ἀπό-
θεσαν σέ μιά ἱερὰ λάρνακα πού σῶζε-
ται μέχρι σήμερα στό ἅγιο βῆμα τοῦ
«Καθολικοῦ», τῆς κεντρικῆς Ἐκκλη-
σίας τοῦ Μοναστηριοῦ. Κι ἀπό τότε τό
Μοναστήρι τιμήθηκε μέ τό ὄνομα τῆς
Ἀγίας Αἰκατερίνας...

Ἡ σептὴ παρουσία τῆς τό τυλίγει μέ
μιά σιγουριά στίς ἀντίξοες ἱστορικές
συνθήκες πού τό περιτριγυρίζουν αἰ-
ῶνες τώρα. Δυναμώνει τό φρόνημα

τῶν ἀκοίμητων φρουρῶν του, τῶν
Μοναχῶν, πού εἶναι θεματοφύλακες
κι ἀγωνιστές τοῦ πνεύματος. Εἰκόνες,
ἱερά κειμήλια, κώδικες, σκεύη, – ὅσα
σώθηκαν ἀπό τίς ληστρικές ἐπιδρομές
βαρβάρων καί ὀρισμένων «ἐπιστημό-
νων», βρίσκονται στό Μοναστήρι καί
τό καταξιώνουν καί τό λαμπρύνουν.
Τό Σινά, παραμένει παράλληλα μέ τό
Ἅγιον Ὄρος, μιά πανύψηλη πνευμα-
τικὴ ἑπαλξη πού, σέ πείσμα τῶν ὕλι-
στικῶν ἀνέμων καί τῶν ἀπνευμάτι-
στων καιρῶν, ἐπιβιώνει, ἀκτινοβολεῖ
καί μᾶς δυναμώνει τήν πίστη.

Ματθαῖος Γ. Μουντές

ΚΑΣΤΟΡΙΑ

Συνέχεια ἀπὸ τὴν σελίδα 6

τηρητῆς τῆς. Τά τερατώδη μεγαθήρια πού
ξεφύτρωσαν τό ἕνα ἔπειτα ἀπὸ τό ἄλλο νά
ἐντάσσονται ὅσο καί ὅπως γίνεται στό
γενικότερο περιβάλλον. Ὅχι τόσοι ὅρο-
φοι σέ πολυκατοικίες πού εἶναι γύρω ἀπὸ
τήν λίμνη, ἔτσι πού νά περιορίζουν καί
κάποιες φορές νά συνθλίβουν τήν ὁμοφία
τοῦ περιβάλλοντος. Κι' ἀκόμη ὄχι τόση
ἀλόγιστη καί κακὴ χρῆση τοῦ τσιμέντου
πού εἶναι ἕνα δύσκολο δομικὸ ὕλικό,
ὀλότελα ἔξω ἀπὸ τήν παραδοσιακὴ μας
ἀρχιτεκτονική.

Στό ὄνομα τῆς καλύτερης καί πρακτι-
κότερης ἐκμεταλλεύσεως τοῦ χώρου, ἄς
μὴν οδηγοῦμεθα σέ λύσεις πού κατα-
στρέφουν ἀκόμη περισσότερο ὅτι ἔχει
ἀπομείνει ἀπὸ τήν ἄλλοτε πιό ὁμορφὴ
πολιτεία τῆς Ἑλλάδας. Ἴσως αὕτη ἡ
ἄποψη συγκρούεται μέ ὀρισμένα συμφέ-
ροντα. Ἀλλά κανένα συμφέρον δέν πρέ-
πει νά εἶναι πιό ἰσχυρὸ ἀπὸ τόν σεβασμό
πού ὀφείλουμε στήν παράδοσή μας.

Οἱ γειτονικὲς μας χῶρες πού οὔτε κατὰ

προσέγγιση δέν ἔχουν τήν δική μας πολι-
τιστικὴ κληρονομία κάνουν ὅτι μποροῦν
γιά νά διατηρήσουν ἀκέραιους τούς
παραδοσιακοὺς τοὺς οἰκισμοὺς. Πολι-
τεῖες ὀλόκληρες συντηροῦνται μέ τήν
ἀγρυπνὴ ἐποπτεία τῶν ἀρμοδίων καί κα-
νένας δέν ἔχει τό δικαίωμα νά ἀσελήσει
στό ὕψος καί τήν παράδοσή τους. Ἐμεῖς
γιατί ὅπως καί ὅσο μποροῦμε νά δολοφο-
νοῦμε τό περιβάλλον; Γιατί νά καταστρέ-
φουμε χωρίς συνείδηση καί χωρίς αἰδῶ
τήν πολιτιστικὴ μας κληρονομία; Ἀς
συνεχίσουμε μέ ὅλες τίς δυνάμεις τόν
ἀγῶνα μας. Εἶναι ἕνας ἀγῶνας δύσκολος
πού προσκρούει σέ μικρόσυμφέροντα,
ἀλλὰ βαθύτατα ἱερός!

Ἡ Καστοριά, ἡ πανέμορφη ξανθεῖα
τῆς λίμνης, γυρεῦει νά τήν προστατεύ-
σουμε μέ τήν ἀγάπη καί τήν ἀγρύπνια
μας. Ἐχει τόσα προσφέρει στό Ἔθνος
πού τῆς τό ὀφείλουμε!

ΝΕΕΣΤ. ΜΑΤΣΑΣ

Η ΚΑΤΑΡΑ ΤΟΥ ΑΗΤΟΥ

Γεράσιμου Κορολή

- Γιατί τρανέ μου έλατε, γείτον' αγαπημένε
στέκεις θλιμμένος και θαρύς, κατάκορφα στο δάσος,
αγκαλιασμένος με κισσούς και με περικοκλάδες,
λίγες κουβέντες δέ μου λές, νά με παρηγορήσης,
όπου, κακούργο χέρι μ' άναψε, φωτιά στά σωθικά μου,
κι' άργά ή ζωή μου χάνεται, τό τέλος μου ζυγώνει;

Κι ό έλατος από ψηλά με πόνο τ' άπαντάει:

- Τί λόγια νάβρω νά σου πώ νά σε παρηγορήσω,
νά σου γιατρέψω τίς πληγές, τόν πόνο σου νά γιάνω,
πεύκο μου μοσκομύριστο, καμάρι κάθε δάσους,
όπου χιλιάδες άνθρωποι, στόν ίσκιο σου ξαπλώναν,
και σου ρουφάγαν τήν πνοή, του ρετινιού τό μύρο;
Τής μοίρας σου είτανε γραφτό, νά σθήσεις κάποια μέρα.

Κι' ένας αήτós που κάθονταν, πά' στην κορφή του έλάτου,
καμαρωτός, περήφανος, μά κατατρομαγμένος,
βγάζει φωνή π' ακούγεται σ' όλο τό δάσος πέρα:

- Τ' είν' τό κακό που γίνεται, εκεί στόν κάτω κόσμο,
βλέπω φωτιές ν' ανάβουνε, μαύρους καπνούς νά βγαίνουν,
και τά φτωχά τ' αδέρφια μας, του δάσους τά πουλιά,
νά φεύγουν λαφιασμένα, μακριά άπ' τή φωτιά.
«Ανάθεμα στά χέρια τους, κατάρα στά κορμιά τους,
που βάλθηκαν μ' άφανισμό νά σθήσουν τή ζωή τους».

Τό παραπάνω ποίημα έγραψε ό ποιητής αντικρύζοντας τό τρομερό θέαμα τής
φωτιάς στά δάση τής Πεντέλης και τής Πάρνητας.

ΤΟ ΔΑΣΟΣ

“Ένας πολύτιμος σύντροφός μας

ΔΗΜΗΤΡΗ ΣΙΑΤΟΠΟΥΛΟΥ

ΔΕΝ μπορεί νά μείνη κι' ό πió άπλός
άνθρωπος τής χώρας αυτής άσυγκί-
νητος μπροστά στίς όλέθριες πυρκα-
γιές που μαστίζουν, κάθε καλοκαίρι
τήν ελληνική πανίδα.

Τά λιγοστά δάση μας, ήμέρα με τήν
ήμέρα, άφανίζονται από ένέργειες
πού όφειλονται, άλλοτε σε βαρύτατη
άμέλεια κι' άλλοτε σε τραγικά έγκλη-
ματικό δόλο. Και στίς δύο περιπτώσεις
πρέπει νά πέφτει βαρύ τό τσεκούρι
του νόμου, που χρειάζεται νά γίνει
πολύ πió σκληρός και προστατευτι-
κός. Άλλά ταυτόχρονα, είναι ανάγκη
νά οργανωθούν μιά μακρόπνοη Πα-
νελλήνια διαφωτιστική έκστρατεία με
συμμετοχή όλων των πολιτιστικών
οργανώσεων κι' ένα μόνιμο εκπαιδευ-
τικό πρόγραμμα, για τή χρησιμότητα
του δασικού μας πλούτου σ' αυτή τήν
ίδια τήν επιβίωσή μας ως λαού. Επίσης
σε κάθε περιοχή νά συγκροτηθούν
πυρήνες για τήν προστασία του.

ΤΟ ΔΑΣΟΣ παρέχει όλη τή δύναμη
και τήν όμορφιά, τήν ήρεμία και τή
γλυκύτητα τής χλωρίδας. Όπως
ύψώνεται καρτερικό, δροσερό, μεγα-
λοδύναμο, δημιουργεί ήμέρους άν-
θρωπιās, γνήσια αίσθήματα τρυφε-
ρότητας. Συνομιλεί μαζί μας, τό δά-
σος, και διδάσκει. Μας πληροφορούν
οί έπιστήμες γύρω άπ' αυτό: «Μετρι-
άζει τήν υπερβολική θερμοκρασία
λόγω τής σοβαρής ύγρασίας που δια-
τηρεί και τό υπερβολικό ψύχος με τήν
προστατευτική πυκνότητα των φυλ-

λωμάτων του. Έπιδρά, με τόν τρόπο
αυτό, στη δημιουργία εύκράτων κλι-
μάτων που παρέχουν τίς υγιεινότερες
και εύχαριστώτερες συνθήκες ζωής.

Η Διάρκεια και αδιάκοπη ανανέωσή
του, έμπνέει τήν έλπίδα. Άποτελεί
σύμβολο ειρήνης με τή στοχαστική του
πραότητα και υποβάλλει τήν ιδέα μιάς
άνθρωπότητας πió αληθινής και
αδερφωμένης, όπως είναι και τά σοφά
αιώνόβια δέντρα. Κι' όπως λέει ή Δα-
σολογία: «Με τίς ρίζες του συγκρατεί
τή συνεκτικότητα τής γής από καταλι-
σθήσεις, προκαλεί τή βροχή, τήν
άπορροφάει και δημιουργεί τά πολύ-
τιμα και άπειράριθμα δεξαμενικά
άποθέματα του εδάφους, που με τίς
δροσερές τους πηγούλες ποτίζουν και
διατηρούν στη ζωή όλόκληρο τό ζωικό
και φυτικό κόσμο». Επίσης, παρέχει
και τόν περίφημο βοηθό του ανθρώ-
που, τό ξύλο, σε κάθε του έφαρμογή.

Τεράστια ή υγιεινή σημασία

ΤΡΑΓΟΥΔΑΝΕ τή ζωή και τήν έλευ-
θερία οί πνοές του. Γεμίζουν τό στέρνο
μας με τήν αρμονική καθαρότητα τής
δροσιάς τά γιγαντόκορμα δέντρα. Και
χαρίζουν τήν αίσιοδοξία μπροστά στο
διαρκώς ανανεούμενο μεγαλείο τής
φύσεως. Μαζί, σύμφωνα με τίς δασο-
λογικές συγγραφές: «Ρυθμίζει, τό δά-
σος, τή ροή των ύδάτων, τροφοδοτεί
τά ρεύματα και τούς ποταμούς κι έμ-
ποδίζει τή δυσμενή για τή βλάστηση
επίδραση τής βροχής, του χιονιού και

του χαλαζιού».

Άλλά, και κολοσσιαία υγιεινή σημασία γι' αυτή την ίδια τη ζωή μας έχει το δάσος. Έπενεργεί σαν φίλτρο, καθαρίζοντας τον αέρα από χίλια δυό μικρόβια, μόρια σκόνης, ζωύφια. Ένας λόγος που κάνουν τά σανατόρια για τά στηθικά νοσήματα κοντά ή μέσα στα δάση, είναι κι' αυτός, ότι ο αέρας εκεί έρχεται φιλτραρισμένος και άπαλλαγμένος άκόμα κι' από όλα εκείνα τά επιβλαβή άέρια που άποπνέει κάποτε ή γή.

Ένα κείμενο της ΟΥΝΕΣΚΟ

Άπό τίς άρχές άκόμα του περασμένου αιώνα οι διάφορες νομοθεσίες του κόσμου έλαβαν μέτρα για τήν προστασία των δασών. Καί στόν εικοστό αιώνα τά μέτρα αυτά ολοκληρώθηκαν μέ τή δημιουργία σοβαρών εκπαιδευτικών προγραμμάτων γύρω από τή χρησιμότητα των δασών, άλλά και τήν προστασία τους από τή φωτιά. Είναι διαφωτιστικές, ειδικότερα για τό τελευταίο αυτό θέμα, οι έρευνες της ΟΥΝΕΣΚΟ, που δημοσιεύονται στή μεγάλη διεθνή έκδοσι της «Ιστορίας της Άνθρωπότητας». Γράφει:

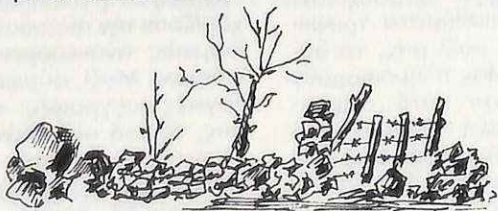
«Ο έλεγχος της πυρκαϊάς στά δάση βασιζόταν στήν άρχή ότι ή πυρκαϊά πρέπει νά επισημανθή άμέσως και νά καταπολεμηθή· όταν είναι άκόμη μικρή και μπορεί νά ελεγχθή, ότι πρέπει ή επίθεσι εναντίον της νά είναι ολοκληρωτική και ότι καμιά περιοχή, είτε δημόσια είναι, είτε ιδιωτική, δέν πρέπει νά εξαιρεθή από τήν προστασία αυτή. Σ' αυτή τήν βάση, οι Ένωμένες Πολιτείες και ο Καναδάς ανάπτυξαν πολλά συστήματα από σταθμούς έπαγρυπνήσεως, μέσα έπικοινωνίας

και όργανωτικά μέτρα για νά καλούνται γρήγορα οι πυροσβέστες και νά φθάνουν όλοταχώς στους σταθμούς τους. Ένα παρόμοιο σύστημα όργανώθηκε και στήν Ε.Σ.Σ.Δ. Μέ τήν εμφάνιση του έκσκαφέα (της πουλντάζας), μετά τό 1930 οι πυροσβεστικές ύπηρεσίες άπόκτησαν πολύτιμο όπλο για νά δημιουργούν άκάλυπτους χώρους στήν πιθανή πορεία της φωτιάς, και νά έμποδίζουν έτσι τήν έξαπλώσή της. Οι πυροσβεστικές ύπηρεσίες τελειοποίησαν μεθόδους για νά ρίχνουν πυροσβέστες μέ τό άλεξίπτωτο στα μετόπισθεν της φλεγόμενης περιοχής. Άεροπορικές περιπολίες άρχισαν άργότερα νά συμπληρώνουν τό έργο των μόνιμων παρατηρητηρίων και μέ τά ελικόπτερα έγινε δυνατόν νά μεταφέρονται οι πυροσβέστες άλεξηπτωτιστές από περιοχή σέ περιοχή.

Έπιστημονικές μελέτες επάνω στις συνθήκες που προκαλούν τίς πυρκαϊές, ταξινόμησαν κατά συχνότητα τους κινδύνους πυρκαϊάς. Η πυροσβεστική όργάνωση μπόρεσε έτσι νά χρησιμοποιηθή πιό άποτελεσματικά για διαρκή έπαγρύπνηση και άμεση επίθεση. Μέ τήν βοήθεια αυτών των μελετών, έντοπίζονταν προκαταβολικά οι περιοχές που ήσαν ιδιαίτερα επιδεκτικές στήν πυρκαϊά και τό πυροσβεστικό προσωπικό προειδοποιόταν και συγκεντρωνόταν στις ζώνες κινδύνου».

ΤΟ ΔΑΣΟΣ αυτός ο πολύτιμος σύντροφος του ανθρώπου, ζητάει τή βοήθειά μας. Άς του δώσουμε τόν καλύτερο έαυτό μας, προστατεύοντάς το από κάθε έγκληματικό δόλο και οίκτρη άντικανονική άμέλεια κι' άδιαφορία.

Δ.Σ.

Στην ελαοσυείδαση Μουσούνισα

ΔΗΜΗΤΡΗ ΒΛΑΣΣΟΠΟΥΛΟΥ

ΠΛΗΣΙΑΖΕ νά σουρουπώσει όταν φτάσαμε στή δροσερή Μουσούνισα, ύστερα από πεντέμιση ώρες κάπως κουραστικό ταξίδι μέ τή φοβερή ζέστη του Σαββάτου εκείνου της 1ης Ιουλίου.

Στήν μεγάλη πλατεία του χωριού, που τήν σκιάζουν δύο πελώρια πλατάνια, και που στή βάση των κορμών του τρέχει άκατάπαυστα γάργαρο νερό, κατεθήκαμε από τό μικρόμας πούλμαν και άναπνεύσαμε τόν ζωογόνο βουνίσιο αέρα.

Μιά έκδηλη εύχαρίστηση και χαρά βλέπαμε και στα είκοσι πρόσωπα της έκδρομικής μας συντροφιάς, που έντυπωσιάστηκαν άμέσως από τήν όμορφιά του χωριού.

Τό ταξίδι μας, μέσα στο μικρό πούλμαν και μέ τήν μεγάλη ζέστη ήταν λίγο στενάχωρο σ' όλη τή διαδρομή μέχρι τό χωριό Οίτη. Μετά τήν Κάτω Παύλιανη άρχιζε νά μάς δροσίζει ένα εύχριστο άεράκι μόλις μπήκαμε στο φαρό, μέ όλο έλατα δεξιά-άριστερά δασικό δρόμο, που ένώνει αρκετά χωριά της Ρούμελης. Μετά από λίγα χιλιόμετρα θρισκόμαστε στήν καρδιά της Ρούμελης μέ τά περήφανα και χλιστραγουδημένα βουνά της. Προχωρούμε, αφήνουμε δεξιά μας τήν όμορφη Οίτη, άριστερά μας βλέπουμε

τήν περήφανη Γκιώνα και μπροστά μας έχουμε τίς άπόμενες κορφές των Βαρδουσίων. Άπόλυτη ή κυραρχία των βουνών εδώ. Τό πούλμαν συνεχίζει τόν δρόμο του και μετά από λίγα χιλιόμετρα περνάμε τήν διασταύρωση προς τήν Καλοσκοπή και πιό κάτω προς τόν Πανουργιά. Ο δρόμος τώρα κατηφορίζει και μετά τό χωριό Στρώμη στενεύει μέ πολλές στροφές σέ άπόμενες πλαγιές. Άπ' εδώ άρχίζει μία υπέροχη διαδρομή ανάμεσα από μεγαλοπρεπείς πλαγιές μέ πανύψηλα έλατα που σχηματίζουν εικόνες άγριας όμορφιάς. Μπρός στο θέαμα αυτό κάθε συζητήσις μέσα στο πούλμαν σταματάει και άφωνοι κοιτάζαμε πότε δεξιά και πότε άριστερά και άπολαμβάνουμε τό μεγαλείο αυτό της φύσεως. Ο δρόμος τώρα άρχίζει νά κατηφορίζει ώσπου φτάνουμε χαμηλά και περνάμε τό μικρό γιοφύρι του ποταμού Φειδари, παραπόταμου του Μόρνου. Άπ' εδώ άρχίζει άνάβαση του δρόμου πάλι μέ στροφές σέ άπόμενες ελατόφυτες πλαγιές. Η διαδρομή δέν άργεί νά μάς μεταφέρει κάτω από τίς άγριες κορφές των Βαρδουσίων στήν Κάτω Μουσούνισα. Μισή ώρα άκόμη διαδρομή και φτάνουμε στόν Άθανάσιο Διάκο. Έτσι ονομάζεται τώρα ή Άνω Μουσούνι-

τσα πρὸς τιμὴν τοῦ θρυλικοῦ ἥρωα τῆς Ἀλαμάνας, πού ἐγεννήθη στὸ χωριό αὐτό καί ἀπὸ μικρὸ παιδί ἐμόνασε καί ἐχειροτονήθη Διάκος στὸ Μοναστήρι τοῦ Προδρόμου τῆς Ἀρτοτίνας. Τὸ πραγματικὸ τοῦ ὄνομα ἦταν Ἀθανάσιος Μασαβέτας. Οἱ Μουσουνιώτες τοῦ ἔχουν τὴν προτομή του στὴν πλατεία τοῦ χωριοῦ.

Στὸν καινούργιο ξενώνα τοῦ Γιάννη Ραβάνη τακτοποιηθήκαμε γιὰ ὕπνο σὲ δίκλινα καί τρίκλινα δωμάτια καί κατόπιν γευθήκαμε, στὸ κάτω ἀπὸ τὸν ξενώνα ἐστιατόριό του νοστιμότατες μπιριζόλες.

Τὰ βήματα ἀπὸ τίς ἀρβύλες τοῦ Ψαρροῦ καί τοῦ Θεσσαλονικέα μέ ξύπνησαν στὶς 5 καί μισή. Φεύγαμε γιὰ ν' ἀνεβούν στὴν κορυφὴ Κόρακας. Ἐτσι κι' ἐγὼ ἀναγκαστικά σηκώθηκα καί βγήκα στὴν πλατεία. Ἐνα ἑλαφρὸ εὐχάριστο πρωϊνὸ βουνίσιο ἀεράκι χτύπαγε στὸ πρόσωπό μου, ἔτσι ὅπως ἤμουν ξαπλωμένος σὲ τρεῖς καρέκλες, ἔξω ἀπὸ τόμαγαζι τοῦ φίλου μας Γιάννη Κακλή. Σὲ λίγο ἕνας-ἕνας μαζευτήκαμε ὅλοι καί πείναμε τὸ γάλα μας καί τὸν καφέ μας μέ τὴν περιποίηση τῆς γυναίκας τοῦ Κακλή. Κατὰ τίς 10 μπηκάμε στὸ πούλμαν γιὰ ἕνα περίπατο μέχρι τὸν Προφήτη Ἡλία. Μόλις βγήκαμε ἀπ' τὸ χωριὸ στρίψαμε δεξιὰ σ' ἕνα δρόμο γεμάτο ἔλατα καί τρε-

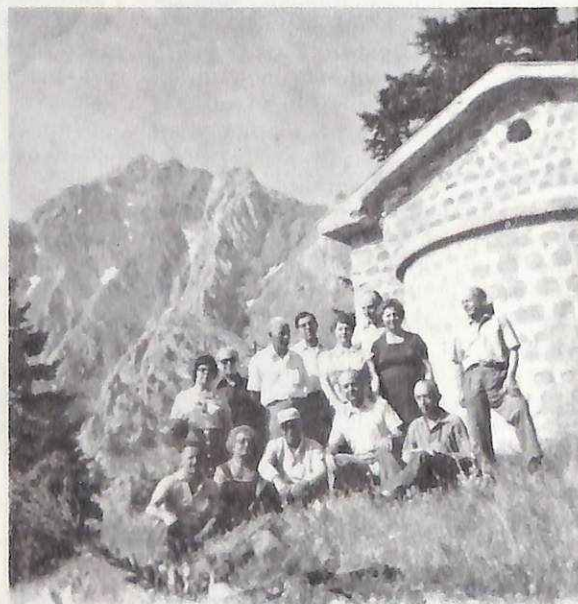
χούμενα νερά. Μιά ἀνηφορικὴ διαδρομὴ μέ πολλές στροφές, ὑπέροχη ὁμως, πού χαίρονταν τὰ μάτια μας νά βλέπουν.

Μισή ὥρα ἔκανε τὸ πούλμαν μέχρι τὸ εἰκονοστάσι τοῦ Ἀη-Λιά. Ἐκεῖ κατεβήκαμε νά περπατήσουμε γιὰ νά φτάσουμε στὸ ὑψωμαῖο πού βρίσκεται τὸ ἐξωκκλήσι τοῦ Προφήτη Ἡλία.

Ἐνας θαυμασμός βγήκε ἀπ' τὰ στόματα ὅλων μας μπρὸς τὸ μεγαλεῖο αὐτοῦ πού βλέπαμε τὰ μάτια μας. Ἀπ' τὴν μιά μεριά θαυμάζαμε τὴν ἀπεραντοσύνη τοῦ ἔλατου κι' ἀπ' τὴν ἄλλη βλέπαμε μέ δέος τίς ἄγριες γυμνές καί ἀπότομες κορφές τῶν Βαρδουσίων. Μείναμε ἀρκετὴ ὥρα ἐκεῖ. Ἡ ἀπέραντη γαλήνη, ἡ ἡσυχία, τὸ δροσερὸ ἀεράκι καί τὸ μεγαλεῖο αὐτοῦ τῆς φύσεως μᾶς κρατάει καί δὲν μᾶς ἀφήνει νά φύγουμε. Ὅμως, ἔφτασε μεσημέρι, τὰ στομάχια διαμαρτύροντο, ἔπρεπε νά γυρίσουμε στὸ χωριό.

Μετά τὸ φαγητὸ λίγος μεσημεριάτικος ὕπνος καί στὶς 4 ἔτοιμοι ὅλοι γιὰ τὴν ἐπιστροφή. Ἀφήνουμε μέ λύπη τὴν ὁδόδροση Μουσουνίτσα, ἀποχαιρετᾶμε τοὺς καλακάγαθους κατοίκους καί τὸν φίλο μας Πειραιώτη γαλατὰ Θόδωρο Χολέβα καί γυρίζουμε πάλι στὰ ἴδια· στὰ καυσαέρια καί στὴ ζούγκλα τῆς πόλεως.

Δημήτρης Βλασσόπουλος

Κάτω ἀπὸ τίς κορφές τῶν Βαρδουσίων, ἐκδρομεῖς τοῦ (ΚΡΥ-ΣΤΑΛΛΗ) στὸ ἐκκλησιάκι τοῦ Προφήτη Ἡλία.

Σὰν ἐλάχιστη συμβολὴ στὴν ἱστορικὴ μνήμη τῆς 28ης Ὀκτωβρίου καί τῆς προσφορᾶς τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ στὸν ἀγῶνα ἐνάντια στὸν ναζιστικὸ Ἀξονα, δημοσιεύουμε ἕνα μικρὸ ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸ βιβλίο τοῦ καθηγητῆ Νίκου Σβορώνου, «Ἐπισκόπηση τῆς Νεοελληνικῆς Ἱστορίας», πού ἀναφέρεται στὴν ἱστορικὴ ἐκείνη περίοδο.

Ὁ Ἑλληνοϊταλικὸς πόλεμος

ΝΙΚΟΥ ΣΒΟΡΩΝΟΥ

Ὁ πόλεμος κατὰ τῆς Ἀθησυνίας (1935) κι ἔπειτα ἡ κατοχὴ τῆς Ἀλβανίας (1939) ἀποκαλύπτουν τίς ἰταλικές ὁρέξεις στὴν Ἀνατολικὴ Μεσόγειο καί τὰ Βαλκάνια. Τὰ βαλκανικὰ κράτη ἀνησυχοῦν καί ἡ Ἀγγλία, εὐαίσθητη στὴν περιοχὴ αὐτὴ τῆς Εὐρώπης, θγαίνει ἀπ' τὴν ἐπιφυλακτικότητά της. Μετὰ τὴ συμφωνία μέ τὴν Ἰταλία πάνω στὸ status gvo στὴ Μεσόγειο, ἡ Ἀγγλία ὅπως καί ἡ Γαλλία προσφέρουν τὴν ἐγγύησή τους στὴ Ρουμανία καί στὴν Ἑλλάδα ἐναντίον ἐνδεχόμενης ἐπίθεσης. Μόλις ξεσπᾷ ἡ σύγκρουση ἀνάμεσα στὴ Γερμανία ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος καί στὴ Γαλλία καί τὴν Ἀγγλία ἀπ' τὸ ἄλλο (Σεπτέμβριος 1939), οἱ δύο τελευταῖες δυνάμεις, συμπληρώνοντας τίς προετοιμασίες τους στὴν Ἀνατολικὴ Μεσόγειο, ὑπογράφουν τριπλὴ Συμμαχία μέ τὴν Τουρκία (Ὀκτώβριος 1938). Ἡ Ἀγγλία, γιὰ ν' ἀντισταθμίσει στὴν Ἑλλάδα τὴν οἰκονομικὴ ἐπιρροή τῆς Γερμανίας, πού ἡ ἐμπορικὴ της δραστηριότητα δὲν πρέπει νά ὑποτιμηθεῖ παρά τὴν ὑπεροχὴ τοῦ ἀγγλικοῦ κεφαλαίου, ὑπογράφει μέ τὴν Ἑλλάδα ἐμπορικὴ συμφωνία καί τὰ Γενικά Ἐπιτελεῖα τῆς Ἑλλάδας, Γαλλίας καί Βρεταννίας ρυθμίζουν τὸ ζήτημα ἀποστολῆς πολεμικῆς βοήθειας.

Ὅταν ὁ Χίτλερ, μετὰ τὴ συνθηκολόγηση τῆς Γαλλίας (Ἰούνιος 1940) ἔχει πιά καταλάβει τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς Εὐρώπης, ἡ Ἑλλάδα τάσσεται στὸ πλευρὸ τῆς Ἀγγλίας, πού τὴ στιγμὴ αὐτὴ διεξά-

γει μόνη της τὸν ἀντιφασιστικὸ ἀγῶνα. Ἀλλωστε ὁ ἑλληνικὸς λαὸς σχεδὸν ὁμόφωνα ἀπαιτεῖ μιά τέτοια πολιτικὴ. Ἐτσι, οἱ ἐκφοβισμοὶ τῆς Ἰταλίας δὲν ἔχουν τὸ ἀποτελεσμα πού εἶχε προεξοφλήσει ὁ Μουσολίνι καί τελεσίγραφο τῆς 28ης Ὀκτωβρίου 1940, μέ τὸ ὁποῖο ἡ Ἰταλία ζητᾷ τὴν ἐλεύθερη διόδο τῶν στρατευμάτων της, ἀπορρίπτεται. Ὁ ἐνθουσιασμός τοῦ στρατοῦ καί τὰ βουνὰ τῆς Ἠπείρου ἐπιτρέπουν στοὺς Ἕλληνες ὄχι μόνο ν' ἀντιμετωπίσουν τὴν ἐπίθεση μ' ἐπιτυχία, ἀλλὰ καί νά περάσουν ἀμέσως στὴν ἀντεπίθεση. Στὴ Ἠπειρὸ ὁ ἑλληνικὸς στρατὸς καταλαμβάνει τὴν Κορυτσά (22 Νοεμβρίου), στὸν κεντρικὸ τομέα τῆς βόρειας Πίνδου ἐξουδετερώνει μίαν μεραρχία Ἀλβανιστῶν καί στὸν παραλιακὸ τομέα, ὅπου οἱ Ἰταλοὶ εἶχαν στὴν ἀρχὴ κατορθώσει νά διεισδύσουν σὲ μεγάλο βάθος, ὑποχρεώνονται νά ἐκκενώσουν τὴ κοιλάδα τοῦ Καλαμά. Στὸ τέλος τοῦ χρόνου οἱ Ἰταλοὶ βρίσκονται ἀποθημένοι 60 χιλιόμετρα πέρα ἀπ' τὰ ἀλβανικὰ σύνορα. Σὲ διάστημα ἑξὶ μηνῶν, ὕφιστανται θਾਰιές ἡττες. Δεκάξι ἑλληνικὲς μεραρχίες ἀκίνητοποιοῦν στὴν Ἀλβανία εἰκοσι ἑπτὰ ἰταλικές, μέ ἐξοπλισμὸ πολὺ ἀνώτερο ἀπ' τὸν ἑλληνικὸ ὡς τίς 6 Ἀπριλίου 1941, ὁπότε ἡ Γερμανία τσακίζοντας ταυτόχρονα τὴ Γιουγκοσλαβικὴ ἀντίσταση, χτυπᾷ τὴν Ἑλλάδα. Μπροστὰ στὴν προέλαση τῶν χιτλερικῶν στρατειῶν, οἱ βρεταννικὲς δυνάμεις, καί ἡ κυβέρνηση

αφήνουν τη χώρα, ενώ η στρατιωτική ήγεσία συνθηκολογεί στις 24 'Απριλίου· ή κρητική αντίσταση όμως κρατά ακόμη ως το Μάιο του 1941.

Η συμβολή στη συμμαχική υπόθεση της ελληνικής αντίστασης κατά της ιταλογερμανικής εισβολής αναγνωρίζεται γενικά. 'Ο Ουίνστον Τσώρτσιλ στ' «'Απομνημονεύματά» του ορίζει τη σπουδαιότητά της: «'Εκτός του ότι οι 'Ελληνικές επιτυχίες στην 'Αλβανία, συνιστούν την πρώτη νίκη των Συμμάχων τη στιγμή που ό αξονας φαινόταν πανίσχυρος, ένθαρρύνουν τους άλλους διστακτικούς λαούς, καταστρέφουν τό γόητρο του Μουσολίνι και επηρεάζουν περισσότερο ακόμα τη στάση του άμερικανικού λαού» «Είναι άναμφίβολο – γράφει ό Τσώρτσιλ – ότι τό έγκλημα που διέπρα-

ξαν ό Μουσολίνι κι ό Χίτλερ χτυπώντας την 'Ελλάδα και οι προσπάθειές μας για ν' αποτύχει ή τυρρανία τους... άγγιξαν βαθείά τό λαό των Η.Π.Α. και προπαντός τόν μεγάλο άντρα που είχε επικεφαλής». 'Η αντίσταση στην Κρήτη προκάλεσε την καταστροφή έκλεκτών γερμανικών δυνάμεων, που θά μπορούσαν νά παίξουν κεφαλαιώδη ρόλο στά μεταγενέστερα γεγονότα της Μέσης 'Ανατολής. Στην Κρήτη ό Γκαίριγκ δέν κέρδισε παρά μία Πύρρεια νίκη, γιατί οι δυνάμεις που κατανάλωσε εκεί θά μπορούσαν εύκολα νά του δώσουν την Κύπρο, τό 'Ιράκ, τη Συρία και ίσως την Περσία. Τέλος χάρη στη ελληνική αντίσταση, ό Χίτλερ άναγκάστηκε ν' αναβάλει για ζωτικό χρονικό διάστημα την επίθεση κατά της Ρωσίας.

ΝΙΚΟΣ ΣΒΟΡΩΝΟΣ

«'Επισκόπηση της
('Από τό βιβλίο του: Νεοελληνικής 'Ιστορίας)

'Ελāτε νά διασκεδάσουμε στη χορευτική μας

συνεστίαση

στ' 'Αστέρια της Γλυφάδας

μέ την όρχήστρα του Νιάρχου και τραγούδι από την TAMMY

Τό Σάββατο 11 Νοεμβρίου ώρα 9 μ.μ. μέχρι 4 πρ.

**Προμηθευτείτε έγκαιρώς κάρτα συμμετοχής από τόν Ταμία
του Συνδέσμου μας.**

ΤΟ ΟΧΙ του 1940

Τό Σαράντα τη μέρα εκείνη
μία Δευτέρα 28 του μηνός
του 'Οκτώβρη που είπε τό ΟΧΙ
ό άνδρείος της 'Ελλάδας Λαός...

Οι πανέλληνες ξύπνησαν πάλι
ξαφνιασμένοι αυτό τό πρωί
του 'Ιταλού φασίστα ν' ανακόψουν
την επίθεση τρέχουν μ' όρμή:

Είς τό νου καθενός αναβιώνουν
Θερμοπύλες και δόξες παλιές
Μαραθώνες και τρόπαια άλλα
των 'Ελλήνων μέ νίκες πολλές.

Κάθε ένας δέ βλέπει την ώρα
τσι 'Αλβανίας νά πάη τά θουνά
μέ τη λόγχη νά κράξη άέρα
τόν έχθρο νά συντρίψη μεμιάς

Οι έχθροί μηχανές διαθέτουν
μάχες άνισες βλέπεις παντού
και τό θαύμα δέν άργησε νάρθη
δέν έκαμφθη ή ψυχή κανενού.

'Ημιθέους τούς κράζουν τά έθνη
πού στη θία μέ τόλμη άντιδρούν
μία χούφτα 'Ελλήνων μέ λόγχες
μές τό στόμα τ' άγρίου θεριού

Οι έχθροί πανικόβλητοι φεύγουν
τούς νικούν, τούς συντρίβουν παντού
ξαναζούν τά παλιά ιδεώδη
της 'Ελλάδος του άνδρείου Λαού

'Η ιστορία του γένους θά γράψη
κάθε 'Ελληνας πολεμιστής
στό πεδίο της μάχης θά δρέψη
Δόξες νίκης άνδρείας τιμή

Θεόδωρος Λουκίσας

Μ Ε Σ Α Ρ Α

ΓΙΑΝΝΗ ΣΦΑΚΙΑΝΑΚΗ

«Θέλουν νά μπουνε σ' ὀρδινιά, γιατί ἄλλος δέν ἐλείπα.
"Οντε γροικούν ἀπό μακριά, σάν θούκινο καί ἐκτύπα.
Θωροῦσαν σκόνην νέφελο στά ὕψη σηκωμένο,
Καί καθαλλάρην μέ πολλούς ἄλλους συντροφιασμένο.
Μαῦρο φαρί, μαυρ' ἄρματα καί μαῦρο τό κοντάρι,
Μαύρη ἦτανε κ' ἡ φορεσιά τοῦτου τοῦ καθαλλάρη

.....
Τήν χώραν τήν ἐξακουστήν τήν ὠμορφήν Γαρτύνων,
ὠρίζε κι ἀποφέντευγεν αὐτός τήν ὥραν 'κείνην»

«Ἐρωτόκριτος» Μέρος Β'

Στά παλιά χρόνια γιά νά πᾶς σέ κείνο τό χωριό καταμεσίς στόν κάμπο, ἔπρεπε νά διαγράψεις ὅλο τό ἡμικύκλιο τοῦ τόξου, περνώντας σύρριζα τή ριζοβουνιά μέ τά χωριά της – τό τελευταῖο, ἄν καλά θυμάμαι, γιά τόν προορισμό μας, εἴταν ἡ Ἁγία Φωτιά. Ἐνας μηχανικός θέλησε νά συντομέψει τήν ἀπόσταση πού χώριζε τά δύο χωριά τοῦ κάμπου, τό ὁμορφο καί τό πιό ἄσκημο. Ὁ ἄνθρωπος αὐτός ἔνωσε μιά μέρα τά δύο ἄκρα τοῦ τόξου μέ μιά ἴσια χορδή, χαράζοντας ἕνα δρόμο ὁλόϊσιο, σάν μιά εὐθεία πού πάει στό ἄπειρο. Γιά νά φτιάξει αὐτόν τόν δρόμο ἔπρεπε νά κόψει τόν κάμπο μέ τό μαχαίρι τοῦ νοῦ του καί τόν ἔκοψε, δίνοντας στήν ψυχή του τήν γαλήνη. Μίκρυνε ἔτσι τήν ἀπόσταση στό ἐλάχιστο, ἔνωσε δύο ἐπαρχίες, σφιχτόδεσε δύο τόπους, συμφιλίωσε τό ὠραῖο μέ τό ἄσκημο, τό ἡμερο μέ τό ἄγριο, τό ἄσπρο μέ τό μαῦρο.

Κι ὁ ἄνθρωπος, ἀφοῦ ἔδωσε ὅλη τήν ψυχή καί τό πάθος σ' αὐτό τό ἔργο, ἔδωσε καί τήν ζωή του: ἔπεσε ἀπ' τό γιοφύρι, ἀπ' τό τελευταῖο γιοφύρι, πού ἔχτιζε. Ἀπό τότε, τό γιοφύρι, λένε, στοιχειώσε καί σου ζητάει τίμημα βαρὺ γιά νά περάσεις;

τήν ψυχή σου.

Σά σφήκα μέ τριγύριζε ἡ λαχτάρα καί μέ τρυπούσε μέ τό κεντρί της, νά ξαναδῶ τοῦτο τόν τόπο, νά ζυγώσω στή ρίζα τοῦ μεγάλου βράχου πού διαφεντεύει τή μοίρα του. Δέν εἶδα ὁλάκερο τό σῶμα, τ' ὁμολογῶ. Εἶχε κομματιαστεῖ τό ἄγαλμα, πέφτοντας ἀπό τό βάθρο του. Εἶχαν σκορπίσει τά μέλη του. Τά περισσότερα εἶχαν θαφτεῖ μέσα στό χῶμα κι ὁ, τι ἔμενε εἴταν συντρίμι. Δέν ἦταν αὐτό, ἦταν κάτι ἄλλο, κάτι πού τό ἀφάνισε, τό ἀλλοίωσε ἡ τό ἄλλαξε ὁ χρόνος. Κρατῶ λοιπόν τήν παλιά ἀπόσταση σάν ἕνα πουλί μέσ' στό χέρι μου, γιά νά τοῦ ξαναδώσω τή ζεστασιά καί τήν ζωντανία. Κρατῶ τόν καινούργιο δρόμο, σά μιά πληγή στό κρέας καί τό βράχο τόν πελώριο, τό ριζιμιό χαράκι, πού κύλισε χρόνον καιρό ἀπ' τό βουνό κι ἐκλείσε τό ἔμπα τοῦ χωριοῦ καί χτίστηκε στήν κορφή του τό κάστρο. Κρατῶ καί τά ξυπόλητα παιδιά πού πλατσουρίζουν ἀκόμα μέσ' στό βάλτο. Καί τ' ἄλογα, τά λίγα ἄλογα πού ἀπόμειναν καί θόσκουνε ἡ πηλαλάνε στόν κάμπο καί τά μουσκαράκια πού θυzaίνουνε τίς χοντρές δαμάλες. Καί τοὺς γερόντους μέ τίς μα-

κριές «κατσούνες» (μπαστούνες), τοὺς ραβδοφόρους γέρους τῶν Ὀμηρικῶν στίχων ἡ τῶν χορικῶν τῆς ἀρχαίας τραγωδίας. Κι ἀκόμα ἕνα κατσικάκι πού παίζει μέ τήν μάνα του, ἡ ἕνα μαρό πού θυzaίνει τόν ἄσπρο κόρφο τῆς γυναικας πού κάθε-ται στό κατώφλι τοῦ σπιτιοῦ της καί μᾶς καλοσωρίζει.

Τοῦτο τό χωριό, πού τ' ὀνομά του τό πήρε ἀπό τό γίγαντα βράχο τό Χάρακα, εἶχε πέσει σά μιά κηλίδα αἶμα πάνω στό πράσινο θελοῦδο τοῦ κάμπου. Δέν εἶχαμε πιά μπροστά μας ἐκεῖνον τόν σωρό ἀπό καλυθόσπιτα, χτισμένα μέ ξερολιθιά καί σκεπασμένα μέ δώματα ἀπό λεπιδόχωμα, ἀλλά πετρόχιστα ἡ τσιμεντόχιστα σπίτια μέ κεραμίδια ἡ μέ ταρατσες. Σπίτια νησιώτικα, ἑλληνικά, μέ ἁρμονική γραμμὴ καί μέτρο. Κι ἀκόμα μεγάλες ἐκκλησιές τύπου θυζαντινοῦ, πλάι στήν ἀλλοτινὴ μικρὴ μονόκλητη ἐκκλησιά τῆς ἐνετοκρατίας.

Πάνω στόν ἀνεμόδαρτο βράχο ὑπῆρχε ἀκόμα ἕνα ρεπιασμένο κι ἐγκαταλειμμένο κλησιδάκι καί κοντά μιά γελάδα δεμένη στό παλούκι, πού ὡς μᾶς ἀντίκρουσε χύμηξε σάν ταῦρος στήν ἀρένα. Εἴτανε γιατί χάιδεψες τό μουσκαράκι της ἡ γιά τό κόκκινο χρῶμα πού εἶδε πάνω σέ μιά κοπέλλα; Τό ζῶο μᾶς εἶχε κλείσει τό μονοπάτι καί τά μάτια του πέταγαν φλόγες ἐνῶ ἀριστερά καί δεξιὰ μας εἴταν γκρεμός. Μεγάλες τρύπες σάν πηγὰδια χάσκανε μπροστά μας, στόματα σαρκαστικά πού μᾶς γέμιζαν φρίκη. Τρόμαξες κι ἐπιασες τό χέρι μου κι ἐνοιωσα ὅλο τό κορμί σου νά τρέμει, γιατί καί τό ἐλάχιστο παραπάτημα καί ἡ παραμικρὴ ἔλλειψη θάρρους – μιά καί τό θηρίο μᾶς κάρφωνε μέ τῶ ἄγριο ἀναμμένο βλέμμα του – μπορούσε νά μᾶς στοιχίσει τή ζωή. Νᾶτανε τό στοιχείο τοῦ κάμπου, πού εἶχε πάρει τή μορφή μᾶς ἀγελάδας, μιάς μάνας πού προστάτευε τό παιδί της; Ἴσως. Ὅμως ἐμεῖς δέν εἶχαμε ἀνεβεῖ στό κάστρο τοῦ θηρίου γιά νά χτυπηθοῦμε μαζί του ἡ γιά νά πάρουμε τίπο-τε, ἀλλ' ἀντίθετα γιά νά τοῦ δώσουμε νά ἀντιληφθεῖ πῶς κίνητρό μας εἴταν μονάχα ἡ ἀγάπη. Αὐτὴ μᾶς ὥθησε νά πᾶμε κοντά του. Καί σ' αὐτὴ τήν ἀμοιβαία

κατανόηση τοῦ κτήνους μέ τόν ἄνθρωπο χρωστάμε τή σωτηρία μας ἀφοῦ μᾶς ἄνοιξε τήν ἐξοδο καί μᾶς ξανάδωσε τήν ἐλευθερία.

Ὁ ἀνεμος σάρωνε τήν πεδιάδα καί βογκοῦσε μέσ' στό κάστρο σά θεριό ἄλυσσοδεμένο. Εἴταν ἀπό τοὺς πιό δυνατοὺς «ταρούς» πού πιάνουν τό μεσοκαλοκαίρο στόν κάμπο. Θυμάσαι τὴ θέα τοῦ κατὰφυ-του αὐτοῦ κάμπου ἀπ' τήν κορφή τοῦ βράχου; Τά χωριά ἕνα γύρω στίς ριζοβου-νιές ἡ στίς πλαγιές; Ἀπὸ τὴ φύση τίποτε δέν εἶχε ἀλλάξει, μονάχα πού φυτεύτηκαν πολλά φρουτόδεντρα καί καλλιεργήθη-καν μεγάλες ἐκτάσεις. Καί τά χωριά ἐπι-ασαν τὰ ριζώματα καί πήραν κάτι ἀπὸ τό ρυθμό τοῦ σήμερα.

«Τό βράδυ στό καφενεῖο» δέν εἶναι τί-τλος ζωγραφικοῦ πίνακα, ἀπ' αὐτοὺς πού θά μπορούσε νά ἐκθέσει ἕνας ἐμπρεσι-ονιστής ἡ λαϊκότροπος ζωγράφος, εἶναι μιά «φέτα ζωῆς», ἀλλά ὅχι ἐκείνη τοῦ να-τουραλισμοῦ. Εἶναι μιά πραγματικότητα συνθεμένη ἀπὸ ζωντανὰ καί ἀτόφια στοι-χεῖα. Ἴσως γιατί τό καφενεῖο ἐξακολου-θεῖ νά εἶναι τό κέντρο τῆς ζωῆς τοῦ χωρι-οῦ. Μπορεῖ ὅμως κι ἀπὸ τὴν πρωτοτυπία πού ἔχει ἐδῶ τό καφενεῖο, σά χῶρος ἄν-θρώπωνης παρουσίας. Τό κρητικὸ καφε-νεῖο διατηρεῖ καί ἀνανεώνει μιά παρά-δοση ὅχι ἀπλᾶ λαογραφική, μὰ βαθύτερα λαϊκή, πού δίχως του ἴσως ν' εἶχε ἀφανι-στεῖ ὁλότελα.

Τό καφενεῖο καί ὁ ἄνθρωπός του ἐδῶ, δέν εἶναι ἀπλᾶ λεκτικὰ σχήματα, δέν εἶ-ναι φολκλορικά στολίδια, εἶναι γνήσια στοιχεῖα καί τοπία ψυχῆς. Ὁ καφετζής, ὁ ἀφηγητής (παραμυθᾶς), ὁ ἀπέναντί του μέ τόν ὁποῖο κάνει διάλογο, τό κοπέλι, ὁ σκύλος ξαπλωμένος στό κατώφλι, ἡ γάτα πάνω στό τεζάκι, ἕνα μάτσο δοῦρλα ἀπ' τό ποτάμι γιά σκούπα, ἡ γυναίκα πού μαγει-ρεῖ στό πισωμάγαζο, τό ἀνοιχτό παρά-θυρο πρὸς τόν πάγκο, ὥρα πού σκοτεινι-άζει καί τό φεγγάρι δέν ἔχει βγεῖ ἀκόμα, τ' ἀλογοπέταλα στό καλντερίμι, τά κυπρο-κούδουνα, τό βέλσμα τῆς προβατίνας καί τό μουκανητό τῆς ἀγελάδας, τό μα-κρινὸ ἀλύχτισμα τῶν σκυλιῶν, τά λυχνα-νάματα σ' ἕνα βάθος πού δέν ξέρεις, ὁ

άλλος πού σιγά σιγά καταλαγιάζει κι άρ-
χίζει τό παραμύθι κάτω από τήν κρεμαστή
άνεμόλαμπα, ένα παραμύθι πού τό θρέ-
φουν οί ρίζες καί οί χυμοί τής ζωής.

Ο καμπίτης είναι θαρύς καί σοβαρός,
κολλημένος στή γή. Τά χέρια του είναι
ένas σβώλος χώμα. Δέ βλέπεις πρόσωπα
άλλά σαρίκια, γένια, «κατσούνες», έναν
χορό θαρρείς άρχαίας τραγωδίας, πού ό
κορυφαίος ένας γέρος όγδοντάρης, ψη-
λός, λυγρός, μέ μαύρο τουρμπάνι καί
δασιά σάν άστοιθιά γενιάδα. Οί πολεμι-
κές ιστορίες του κάνουν τό γύρο του κα-
φενείου καί ξαναγυρίζουν στά χέρια του.
Κανείς δέν έχει τό χάρισμά του. Είμαστε
άγκιστρωμένοι στό λόγο καί στό ύφος
του, σά νάναι ό άρχαίος ραψωδός πού
ανάβωσε σέ τούτη τή μικρή ταπεινή γω-
νιά του κάμπου.

Άλλά ό καιρός έθιαζε. Τ' άλογα περι-
μεναν δεμένα στό χοντρό σιδερένιο κρι-
κέλι τής πόρτας κι εΐταν θαρρείς χαρά-
ματα κι εΐχαμε ξαναγυρίσει σέ κάτι ξεχα-
σμένο όπως στά όνειρα.

Ο κάμπος εΐταν θάλασσα πλατιά φουρ-
τουνιασμένη, τά θουνά κύματα, τό σιτάρι
χρυσάφι, τ' άμπέλι πρόσωπο του νέου θε-
ού.

Ένας μουγκός μιλούσε μέ σήματα, μέ
νοήματα. Άνάγκη μοναξιάς; Ίσως.
Όμως αυτό τό πουλάρι πού κυλιόταν
στόν ήλιο καί στή σκόνη δέν ήξερε τή
γλώσσα του άμπελιού πού εΐτανε καί του
μουγκού άνθρώπου. Έπειτα πάλι ξαναγυ-
ρίσαμε στόν κόσμο των λέξεων πού ήτανε
πιό δύσκολος από τό θουνό. Μέ συγχο-

ρείς, αλλά άνέβηκα καί κατέβηκα εκείνο
τό θουνό, πού δέν τ' όνομάζω, ούτε του
δίνω γιά συντροφιά καί γιά όμορφιά επί-
θετο γιά νά μήν τό μικρύνω, νά μήν τό
κατεβάσω από τό τραχύ, τό άπρόσιτο, τό
άπάτητο καί μεγαλειώδες ύψος του. Εΐταν
ένα θουνό από γρανίτη καί θά μπορούσε
νάταν τό «Φαλακρό θουνό» του μύθου, άν
δέν εΐταν γεμάτο χαρουπιές καί άλλα
άγρια ξύλα κι άν μιά πύλη του δέν άνοιγε
πρός τό θαλασσινό βάθος σά μιά γαλάζια
όθόνη.

Καί τό θράδυ στό «ξενοδοχείο», σέ
κείνη τή «φωλιά του κάστορα», όπως τή
λέγαμε, πού όμως έμεις τή στολιζαμε μέ
τόσα λαμπερά επίθετα πού έφεγγε σάν
ζαφειρένιος λίθος στό σκοτάδι. Σέ κείνο,
λέω, τό «ξενοδοχείο» τό Ίδαϊον άντρον»
ή «ή πίθος του Διογένη» βλέπαμε κι
άκούγαμε τό γέρο παραμύθι του Βράχου
καί τόν άγωγιάτη πού μάς έδειξε τό δέν-
τρο μέ τόν μεγάλο ίσκιό, πού τόκαψε ό
κύριος του γιά νά μήν κάθεται στόν ίσκιό
του ό γείτονάς του καί τό μουλάρι πού
άγκομαχούσε άνεβαίνοντας τό θουνό καί
πέρα τή θάλασσα άνάμεσ' άπ' τό διάσελο,
σάν καλοζυγισμένη σελίδα νά γράφεις
έπάνω τήν ιστορία σου. Βλέπαμε κι άκού-
γαμε όλα αυτά τά «θανυμάσιω» νά μάς
άνοίγουν τό δρόμο, σπρώχνοντας τό θάρ-
βαρο πλήθος άλλων πραγμάτων, πού εΐ-
χαν εκθρονιστεί, καταπέσει, ξεπέσει στή
λήθη.

Εΐταν αυτή ή νέα έμπειρία μας

ΓΙΑΝΝΗΣ Γ. ΣΦΑΚΙΑΝΑΚΗΣ

ΑΝΑΝΕΩΣΗ

**“Όπως κάθε όργανισμός, έτσι κι' ό «ΚΡΥΣΤΑΛΛΗΣ», γιά
νά άναπτύξει άκόμα πιό πολύ τήν φυσιολατρική, όρει-
βατική καί πολιτιστική του δράση, έχει άνάγκη από νέα
πρόσωπα καί ιδιαίτερα από νέους καί νέες. Ό καθένας
μας ως έγγράφη κι' από ένα Νέο Μέλος στόν Σύνδεσμο.**

ΒΟΥΝΗΣΙΟΣ ΑΡΙΣΤΟΚΡΑΤΗΣ!

“Έλατο Κεφαλληνίας

Γ. Ν. Σαλίην

Ο ειδικός στά θέματα του δάσους Στέρ. Τσιτσάς γράφει αυτό τό πολύ
ένδιαφέρον: – Η παγκόσμια γενοιά του έλάτου περιλαμβάνει 28 είδη. Άπ’
αυτά στήν Εύρώπη μόνον τρία άπαντούν. Στήν πατρίδα μας εκτός από τό
ντόπιο έλατο, τό Κεφαλλονίτικο, πού ξαπλώνεται από τήν Πελοπόννησο
μέχρι τήν Όρθη, άπαντάται (βόρεια) άπ’ τήν Όρθη κι' ένα είδος νόθο
«ύδρίδια», όπως τά λένε οί ειδικοί, πού προέρχεται από διασταύρωση του
Κεφαλλονίτικου μέ τόν Εύρωπαϊό Έλατο πού λέγεται κτενοειδής καί κατεβαί-
νει άνόθευτο από τίς Άλπεις. Οί παλαιότεροι Βοτανικοί τά νόθα αυτά ύδρίδια
τάπερναν γιά καινούργια είδη καί τάδιναν διάφορες όνομασίες. Έλατο του
Άπόλλωνος, τής Βασίλισσας Άμαλίας κλπ.

Όπως άλλοι παραδέχονται, αυτό τό έλατο έχει μορφή σοβαρή, κατα-
πράσιнос γίγας πού δίδει τόν χαρακτήρα του θουνού καί επιβάλλει τόν σεβα-
σμό καί τό δεος.

Ο Βουνίσιος άριστοκράτης, μέ τήν κεφαλή πάντοτε ύψηλά καί άγέροχο
κορμό! Η κόμη του είναι κωνική, άποτελουμένη από πλάγιους σταυρωτούς
κλάδους, σχεδόν όριζοντίους (μέ μικρά κλίση προς τά επάνω), διατεταγμέ-
νους κατά σπονδύλους (πατώματα) καί πού άρχίζουν νά διακρίνονται από
του 4ου έτους τής ηλικίας του.

Ο άέχεστος λογογράφος Δ. Λουκόπουλος χαρακτηριστικά έγραψε: –
Θέλω νά καμαρώσω τά έλάτια. Όλοΐσια σά λαμπάδες καθώς στέκονται, λές
κι' άγωνίζονται ποιό νά ξεπεράση τ' άλλο στό ψηλό... Ο Χρ. Γερωγιάννης
μεταξύ άλλων: – Θά ύμνήσουμε τό έλατο, πού έρχεται πρώτο στό βασίλειο
των δένδρων γιά τήν φιέρημό του τήν περηφάνεια καί τήν επιβλητική μεγα-
λοπρέπεια... Θέλει νά ζη μόνο του μέ τήν σιωπή του, τήν έρημιά του... Στο
ελατόδασο, εκεί άνασαίνει ή μυστηριακή πνοή τής αίωνιότητας...

Εκτός αυτών καί πολλοί άλλοι επαινέσαν τό έλατο, άφού θεωρείται τό
πιό άντιπροσωπευτικό, ως τ' όνομάσουμε «στολίδι των ύψηλών θουνών» καί
αφάνταστα συγκινεί όπου κι' άν θρίσκειται μέ τήν παρουσία του. Έτσι ό
Φοΐβος Δέλφης μάς γνωρίζει τί λένε μέ θαύμασμό οί τοσπάνηδες τής Ρούμε-
λης: – Νάχα πατέρα τόν έλατο καί μάννα μου τή γίδα!...

Η μουσα του λαού άκόμα τραγουδά:

- Χαίρεται ό πεύκος στίς δροσιές
κι' ό έλατος στά χιόνια
Ό Σπύρος Κρέτσης σ' ένα ποίημά του:
- Θέλω θουνό μου όμορφο, νά ρθώ αυτού σιμά σου
Νά στρώσω άπ' έλατο κλώνιά, νά στρώσω λίγες φτέρες,

Νά γείρω ν' αποκοιμηθῶ στὸν ἔλατο ἀπὸ κάτω...

Ὁ Γεώργιος Ἀθάνας:

— Ἐσᾶς βουνά μου, προσκυνῶ, ἐσᾶς καὶ τὰ ἔλατά σας...

Ἐλατα σταυραδέλφια μου κι ὀξιές μου φιλενάδες...

Ὁ Παν. Γρίσπος μᾶς δίδει τὴν ἐξῆς ἐνδιαφέρουσα γιὰ κάθε λάτρη τῶν βουνῶν πληροφορία. — Τὰ ἔλατα τραβοῦνε τοὺς κεραυνούς. Ὑπάρχει ἓνα γνωμικὸ πού λέει:

— Ἀπ' τὰ ἔλατα νά φεύγεις κι' ἀπὸ τοὺς δένδρους μακριά
Μόνον στήν Ὀξυά ἀπὸ κάτω, βρίσκεσαι σέ σιγουριά.

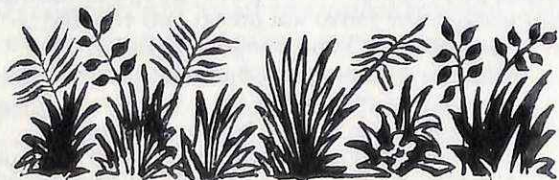
Αὐτὸ τὸ εἶδος τοῦ ἔλατου εἶναι ὀλιγώτερο εὐπαθές ἀπὸ τίς πυρκαϊές τοῦ δάσους, γιατί χυμὸς του βρίσκεται στὸν φλοιό του κι' ἀντέχει. Ὅμως ὑποφέρει ἀπὸ ἀρκετὰ εἶδη ἐντόμων καὶ μυκήτων, ἔτσι εἶναι συνηθισμένο εὐκολὰ νά σαπίζει καὶ νά χάνει τὴν θαλερότητά του. Ἀειθαλές, ἀφοῦ ὅλες τίς ἐποχές τοῦ χρόνου βρίσκεται στίς ὁμορφιές του καὶ στολίζει μέ τὴν μαγεία του τὰ βουνά. Ὁ ὀλόϊσιος κορμός του χρησιμεύει σάν κατάρτια ἱσσιοφόρων καραβιῶν, κατὰ προτίμηση ἔλατου τοῦ Παρνασσοῦ ἢ τοῦ Αἴνου τῆς Κεφαλληνίας καὶ ἰδίως τῆς Ὑδρας πού ἔλαβαν μέρος στήν Ἐπανάσταση τοῦ 1821.

Ὁ χυμὸς τοῦ ἔλατου ἢ λεγομένη «ἐλατόπισσα» παράγεται κατὰ μεγαλυτέρα ποσότητα σέ κάτι κουκουναριές του. Αὐτές ὁ Παν. Γρίσπος μᾶς πληροφορεῖ πὼς σέ μερικά μέρη τίς λένε καρούμπαλα ἢ στροφύλια, σέ ἄλλα ρέτσια καὶ σέ ἄλλα ἄλλιως. Ἡ ἐλατόπισσα χρησιμοποιεῖται ἀπὸ τὸν λαόν ἐσωτερικῶς σάν φάρμακο κατὰ τῆς βρογχίτιδας καὶ τῶν σχετικῶν πρὸς αὐτὴν παθήσεων καὶ ἐξωτερικῶς γιὰ τὴν κατασκευὴ ἀλοιφῶν καὶ ἐμπλάστρων πολὺ ἀποτελεσματικῶν κατὰ τῶν σπυριῶν καὶ ἀποστημάτων.

Ἡ Ἀρχαία Ἑλληνικὴ μυθολογία μᾶς τὸν θέλει σάν ὠραία νεανίδα, ὑψηλοῦ ἀναστήματος σάν τίς ἀδελφές τῆς Ἀλυάδες, πού τὸν θάνατόν της θρηνοῦσες ἐκίνησαν τὸν οἶκτον τῶν Θεῶν καὶ πού τὴν μεταμόρφωσαν σέ ὁμόνυμον ὠραῖο δένδρο. Ἐπίσης καὶ ἄλλα.

Ὅμως ἓνα ἀπὸ τὰ πῖο σημαντικὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ ὀνομαζομένου ἄγνωστον ποίας τιμητικῆς προτιμήσεως «ἐλατου Κεφαλληνίας», εἶναι πὼς αὐτὸ τὸ εἶδος εὐδοκίμει σέ θερμότερες ἀπὸ κλιματολογικὲς συνθῆκες περιοχές ὅπως στήν νοτιά Στερεὰ Ἑλλάδα καὶ φθάνει μέχρι τὴν ἄκρη τοῦ Ταυγέτου. Τέλος κάποιος μᾶς πληροφόρησε πὼς συναντᾶται ἀκόμα στήν Ἀττικὴ σέ ὕψος 600μ. στή περιοχή τῆς Αὐλώνας τοῦ Τατοῖου, ἐπίσης σέ ὕψος 1950 μ. στό Χελμό καὶ κατατάσσεται στὰ ὠραιότερα εἶδη πού ὑπάρχουν στή φύση.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΝΙΚ. ΣΑΧΙΝΗΣ

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΤΑΚΤΙΚΗΣ ΓΕΝ. ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΩΣ

Καλοῦνται τὰ μέλη τοῦ Συνδέσμου Φυσιολατρῶν Ὁρειβατῶν Πειραιῶς «ΚΡΥΣ-ΤΑΛΛΗΣ» στήν Τακτικὴ Γενικὴ Συνέλευση στίς 25 Ὀκτωβρίου 1978, ἡμέρα Τετάρτη ὥρα 8 μ.μ. στὰ Ἐντευκτήρια τοῦ Συνδέσμου μας, Λεωφόρος Γεωργίου Α' καὶ Κουντουριώτου 145 (6ος ὁροφος).

ΘΕΜΑΤΑ

- 1) Ἐκλογή Προέδρου καὶ Γραμματέως τῆς Συνελεύσεως.
- 2) Ἀνάγνωση καὶ ἐπικύρωση πρακτικῶν τῆς προηγούμενης Συνελεύσεως.
- 3) Λογοδοσία Διοικητ. Συμβουλίου.
- 4) Οἰκονομικὸς Ἀπολογισμός.
- 5) Ἐκθεση Ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπῆς.
- 6) Ἐγκριση προϋπολογισμοῦ γιὰ τὸ ἔτος 1978 - 79.
- 7) Διάφορες ἀνακοινώσεις καὶ προτάσεις.
- 8) Ἀρχαιρεσίες: Ἐκλογή νέου Διοικητ. Συμβουλίου, Ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ Πειθαρχικοῦ Συμβουλίου.

Ἐάν δὲν ἐπιτευχθεῖ ἀπαρτία, ἡ Συνέλευση θά πραγματοποιηθεῖ τὴν ἐπομένη Πέμπτη 2 Νοεμβρίου 1978 στίς 8 μ.μ. στὰ Ἐντευκτήρια τοῦ Συνδέσμου με ὅσαδήποτε μέλη παρόντα.

Πειραιᾶς 5 Ὀκτωβρίου 1978

Ὁ Πρόεδρος
Νικ. Ἀνδρουτσος

Ὁ Γεν. Γραμματέας
Δημ. Βλασσόπουλος

ΥΠΕΝΘΥΜΙΣΗ: Δικαίωμα ψήφου ἔχουν τὰ Μέλη τοῦ «Κρυστάλλη» πού εἶναι ταμιακῶς ἐν τάξει πρὸς τὸν Σύνδεσμον, δηλαδὴ ἔχουν καταβάλει τὴν συνδρομὴ καὶ τοῦ Ὀκτωβρίου 1978.

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΑ ΜΑΛΛΙΑ ΜΕ natura σαμπουάν μαλλιών

για πρώτη φορά
στην Ελλάδα
ΣΑΜΠΟΥΑΝ
NATURA
+
ΓΑΛΑΚΤΩΜΑ
ΜΑΛΛΙΩΝ
στο ίδιο μπουκάλι

ΝΑΤΟΥΡΑ ΣΗΜΑΙΝΕΙ ΦΥΣΙΣ
ΠΑΠΟΥΤΣΑΝΗΣ

ΣΤΑ ΚΑΛΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ

Τό Σκάκι και η Ίστορία του

ΠΑΝΟΥ ΜΠΑΛΑΣΚΑ

Γνωρίζω ότι οι παίζοντες σκάκι τό αγαπούν και είναι ένθερμοι θιασώται του. Δέν λησμονώ όμως ότι παρ' όλην τήν μέ ταχύ ρυθμόν ανάπτυξιν του σκακίου στήν Ελλάδα παραμένουν πάρα πολλοί εκείνοι πού τό άγνοούν. Άπεφάσισα λοιπόν νά διαχωρίσω τήν ύλη και νά άφιερώσω τό ένα τμήμα της στήν ίστορία και τόν τρόπο παιξίματος του «βασιλικού παιγνιδιού» μέ προοπτική νά προχωρήσω κατόπιν σέ γενικές άρχές και θεωρία των συνήθων άνοιγμάτων και τό άλλο τμήμα στά σκακιστικά νέα, στήν περιγραφή παρτίδων, σέ αναλύσεις και προβλήματα για προχωρημένους.

Η ίστορία του σκακίου είναι πολύ παλαιά. Εικόνες του βρέθηκαν στίς αιγυπτιακές πυραμίδες. Γι' αυτό όμιλούν στά άρχαία κείμενα. Στήν Κίνα άρχισε νά πρωτοπαίζεται ένα παρεμφερές παγνίδι πριν 4.000 χρόνια, ενώ στήν Ίνδία μέ τήν σημερινή σχεδόν μορφή του πριν 2.500 χρόνια. Η έφεύρεσί του στήν Ίνδία άποδίδεται στον βραχμάνο Σίσσα, ό όποιος στήν έπιθυμία του βασιλιά του νά δημιουργήσιν παιγνίδι πού θά απαιτούσε από τόν παίκτη προτερήματα όπως φρόνησι, πρόβλεψι, ύπομονή, άποφασιστικότητα, όρθό συλλογισμό κ.λ.π. — μέ άπώτερο σκοπό νά καταπολεμήσιν τήν έφεσι των ύπηκόων του στή μοιρολατρεία και τήν τύχη και τήν ένασχόλησί τους μέ τό «νάρντ» (κάτι σαν τό σημερινό τάβλι) κατώρθωσε νά έπινοήσιν τό σκάκι.

Άπό τίς Ίνδιες τό σκάκι διαδόθηκε σ' όλόκληρη τήν Άσία και μετά από τίς Άραβικές κατακτήσεις διαδόθηκε και στήν Εύρώπη. Στο Βυζάντιο παίζεται από τόν 10ον αιώνα μέ τήν όνομασία «ζατρίκιον» στήν Ίσπανία και Ίταλία από τόν 11ον αιώνα.

Τό 1947 εκδίδεται τό πρώτο σκακι-

στικό βιβλίον, τό άριστούργημα του Ίσπανου Λουτσένα. Έν συνεχεία εκδίδονται βιβλία του Ίσπανου Λοπέζ (1561), του Πολέριο (1590), του Σάλβιο (1604), του Γκρέκο (1620) και τό ύπέροχον σύγγραμμα του Φιλιντόρ (1749 α' έκδοσι) πού πραγματοποιήσε πάνω από 100 εκδόσεις μέχρι σήμερα.

Οί κανόνες του παιγνιδιού τροποποιήθηκαν για τελευταία φορά τήν εποχή της Άναγεννήσεως, πριν 400 χρόνια. Άπό τότε τό σκάκι παίζεται σ' όλο τόν κόσμο μέ τόν ίδιο τρόπο. Προσωπικότητες μέ παγκόσμια άκτινοβολία ύπήρξαν φανατικοί θιασώτες του σκακίου, όπως οί Ζάν Ζάκ Ρουσσώ, Ναπολέον, Γκαίτε, Σοπέν, Ρ. Στράους, Τολστόι, Όππενχάιμ, Τσάπλιν, Αϊνστάιν, Ρόμμελ κ.λ.π. Τήν συνέχεια όμως της ίστορίας του σκακίου θά αναφέρω σέ προσεχές τεύχος.

ΠΩΣ ΠΑΙΖΕΤΑΙ ΤΟ ΣΚΑΚΙ

Τό πεδίο μάχης είναι ή λεγομένη σκακιέρα. Είναι τετράγωνη και άποτελείται από 64 μικρότερα τετράγωνα (8X8), 32 άνοικτου χρώματος (λευκά τετράγωνα) και 32 σκοτεινού (μαύρα). Η σκακιέρα τοποθετείται έτσι ώστε κάθε παίκτης νά έχη στά δεξιά του τήν γωνία μέ τό λευκό τετράγωνο. Οί πεσσοί (ή κομμάτια) είναι 32. Τά 16 είναι λευκού χρώματος και έχη ό ένας παίκτης και τά υπόλοιπα 16 μαύρα τά έχη ό άλλος. Στήν άρχή οί δύο παίκτες διαθέτουν τίς ίδιες δυνάμεις. Κάθε παράταξι έχη ένα βασιλιά, μία βασίλισσα, δύο πύργους, δύο ίππους, δύο άξιωματικούς και όκτώ στρατιώτες (πιόνια). Τήν πρώτη κίνησι έχουν τά λευκά. Μία φορά παίζει ό ένας παίκτης και μία ό άλλος. Σ' ένα τετράγωνο μπορεί νά βρίσκεται μόνον ένα κομμάτι. Άλλά ένα κομμάτι μπορεί νά τοποθετηθή στο τετράγωνο όπου βρίσκε-

τα κομμάτι του αντιπάλου· τότε λέμε ότι «αίχμαλωτίσαμε ή «πήραμε» το αντίπαλο κομμάτι που το απομακρύνουμε από τη σκακιέρα. Κάθε κομμάτι έχει την δική του χαρακτηριστική κίνησι, ή οποία είναι τελείως ώρισημένη. Ειδικώτερα:

ο ΠΥΡΓΟΣ κινείται οριζοντίως ή καθέτως κατά ένα ή περισσότερο τετράγωνο.

ο ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΣ κινείται διαγωνίως ένα ή περισσότερα τετράγωνα.

ή ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ κινείται οριζοντίως καθεώς, ή διαγωνίως (συνδυάζει την κίνηση πύργου καί αξιωματικού).

ο ΙΠΠΟΣ κινείται στο σχήμα του γράμματος Γ κεφαλαίου καί είναι τό μόνο κομμάτι που δύναται νά υπερπηδήση άλλο.

ο ΒΑΣΙΛΙΑΣ κινείται πρὸς ὅλες τίς κατευθύνσεις (ὅπως καί ή βασίλισσα), ἀλλ' αὐτός μόνον κατά ένα τετράγωνο.

“Όλα τά ἀνωτέρω κομμάτια «παίρνουν» τά ἀντίπαλα κατά τὸν τρόπον ἀκριβῶς που κινούνται.

τό ΠΙΟΝΙ κινείται πρὸς τά ἐμπρὸς εὐθυγράμμως καί κατά ένα τετράγωνο (μέ ἐξαιρέσι στήν πρώτη του κίνησι, ὅπου δύναι νά κινήθῃ δύο τετράγωνα) καί «παίρνει» (κόβει) τό ἀντίπαλο κομμάτι διαγωνίως πρὸς τά ἐμπρὸς. Τό πιόνι δέν γυρίζει ποτέ πίσω, ἐνῶ τά υπόλοιπα κομμάτια ἔχουν αὐτή τήν δυνατότητα.

“Όσοι εἰσθε ἀρχάριοι μὴ ἀπογοητεύεσθε. Μή λησμονήτε ὅτι καί οἱ παγκόσμιοι πρωταθλητές ὑπῆρξαν ἀρχάριοι. Ἵσως τό σκάκι φανή δύσκολο στήν ἀρχή· εἶναι ή πρώτη ἐντύπωσι. Σύντομα θά ἀντιληφθῇτε ὅτι εἶναι ένα θαυμάσιο πνευματικό παιχνίδι στό ὁποῖο θριαμβεύουν ή σκέψι καί ή λογική, ὅπου νικά ὁ καλύτερος (καί ὁχι ὁ πύο τυχερός), ὁ ἱκανώτερος. Στήν δίχως αἵματα δάκρυα καί καταστροφές μάχη, ὅπου οἱ ἀντιμαχόμενοι παρουσιάζονται μέ τά ἴδια ὅπλα, ή νίκη εἶναι προσωπική καί ὀφείλεται στήν προσοχή, τήν ἐξυπνάδα, τήν στρατηγική, τήν συνδυαστικότητα καί ἐφευρετικότητα τοῦ παίκτη.

ΠΑΝΟΣ ΜΠΑΛΑΣΚΑΣ

ΣΚΑΚΙΣΤΙΚΗ ΓΩΝΙΑ

— ΣΥΜΦΩΝΑ μέ τήν προκήρυξη τῆς Ε.Σ.Ο ή ὁμάδα τοῦ Συνδέσμου μας μετέχει καί ἀγωνίζεται στόν Κεντρικό ὁμιλο τοῦ Πρωταθλήματος Σκάκι Β' Ἑθνικῆς Κατηγορίας. Ἡ πορεία τῆς ὁμάδας μας στό πρωτάθλημα αὐτό ἔχει μεγάλη σημασία γιά τόν Σύνδεσμό μας, γιατί σύμφωνα μέ τήν νέα προκήρυξη τῆς Ε.Σ.Ο. στό προσεχές πρωτάθλημα θά γίνουν ριζικές μεταβολές. Μέχρι σήμερα εἶχαμε δύο (2) κατηγορίες τήν Α' καί τήν Β'. Προσεχῶς οἱ οἱ κατηγορίες θά γίνουν τρεῖς (3), ή τρίτη κατηγορία θά προέλθῃ ἀπό Συλλόγους τῆς Β' κατηγορίας που θά ὑποβιβασθοῦν.

— Εἶναι φανερό ὅτι τό πρωτάθλημα αὐτό δέν εἶναι ἀπλᾶ ένας ἀγώνας γοήτρου, μά εἶναι μία μάχη παραμονῆς στήν Β' κατηγορία, ή καί ἀνόδου στήν Α', μία μάχη που δείχνει νά κερδίζεται γιά τήν ὁμάδα μας, διότι ἐνῶ δέν ἀπομένουν παρά 2 ἀγῶνες θριακόμαστε στήν Πρώτη θέση μέ 14 βαθμούς μαζί μέ τήν ὁμάδα τοῦ Μενιδίου.

— Ἄν καί ὁ μήνας Σεπτέμβριος εἶναι μήνας μεταγραφῶν, ὁ Σύνδεσμός μας, χωρίς ἀνανέωση, παραμένει στά ἴδια πρόσωπα που ἀποτελοῦσαν τήν ὁμάδα: τούς Χανά, Μεταξά, Καλομενίδη, Σταθόπουλο, Ἑγγλέζο, Νάνο, Λεβεντέρη, Θρασυμβουλίδη, Χόρτη, Παπαδημητρίου, Κελένη, Καζαζάκη καί τούς ἐφηβους Λουκή καί Ἀποστόλου. Εἶναι φανερό ὅτι ή ὁμάδα μας δέν διαθέτει ἀρκετούς καί ἱκανούς ἐφήβους που θά προσέφεραν βαθμούς. Τά παιδιά που ἀγωνίζονται εἶναι ἀξέπαινα γιά τήν προσπάθεια που καταβάλουν καί τά δύο τά ὁποία δέν στεροῦνται οσκακιστικοῦ ταλέντου, ἀλλά πείρας.

— Μετά τό τέλος τοῦ Διασυλλογικοῦ πρωταθλήματος καί κατά τίς 15 - 20 Ὀκτωβρίου θά ἀρχίσει τό Ἑσωτερικό Πρωτάθλημα τοῦ Συνδέσμου μας γιά τό ἔτος 1978. Ἡ ἀκριβής ἡμερομηνία ἐνάρξεως θά ἀνακοινωθῇ στό Γραφεῖα μας.

— Στό περαινό ἐσωτερικό μας πρωτάθλημα (1977) νικηταί ἀνεδείχθησαν 1ος ὁ Χανάς καί 2ος ὁ Θρασυμβουλίδης. Ἡ ἀπόνομή τῶν κυπέλων στοὺς νικητάς θά γίνει τήν ἡμέρα τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἐφετεινοῦ πρωταθλήματος 1978.

Φυσιοθεραπευτικά θέματα

Ἀφιερῶστε μιὰ ἡμέρα τήν ἐβδομάδα στήν ἀποτοξίνωση σας

Κάτι που συνιστᾶται ἰδιαίτερα εἶναι μία ἡμέρα τήν ἐβδομάδα που δέν ἐργαζόμαστε νά τήν ἀφιερώνουμε στήν ὀλοκληρωτική ἀνάπαυσή μας. Ἀπαραίτητη εἶναι ή σωματική καί πνευματική ἀνάπαυση πέρα ἀπό ἐννοιες καί προβλήματα, γιατί μέ αὐτόν τόν τρόπο ὅλοι οἱ κόποι τῶν προηγουμένων ἡμερῶν ἐξισορροποῦνται παρατείνοντας τήν νεότητα. Ἀναγκαῖα εἶναι ή ἀφιέρωση μιᾶς ἡμέρας στήν χαλάρωση τῶν νεύρων. Πρέπει νά ξεχνᾶμε κάθε ἐνοχλητική διέγερση, νά μιλάμε ὅσο τό δυνατό λιγότερο, νά μένουμε ξαπλωμένοι στό κρεβάτι ὅσο θέλουμε διαβάζοντας καί νά ἀναπνέουμε σιγά καί ἐλαφρά εἰσπνέοντας μέ τήν μύτη καί ἐκπνέοντας ἀργά καί μέ λίγη δύναμη ἀπό τό στόμα. Αὐτή τήν ἀπλή καί ἀποτελεσματική ἀσκηση μπορούμε νά τήν κάνουμε κάθε μέρα γιά τρία λεπτά. Μήν ξεχνᾶμε ὅτι ὅταν εἰσπνέουμε ἀναπνέουμε ὀξυγόνο κι ὅταν ἐκπνέουμε ἀποβάλλουμε διοξειδίο τοῦ ἀνθρακα.

Ἡ ἀσκηση αὐτή μπορεῖ νά πραγματοποιεῖται μέ ένα ἐλαφρό μασάζ στήν καρδιά, στίς ἀρτηρίες, στά ἔντερα, ἐνῶ τά κύτταρα τοῦ ὀργανισμοῦ ὠφελοῦνται ἀπό τήν ποσότητα τοῦ ὀξυγόνου που εἰσπνέετε. Προπάντων τίς πρωινές ὥρες μπροστά σέ ἀνοικτό παράθυρο ή στήν ἐξοχή.

Αὐτή ή ἐβδομαδιαία κοῦρα ἀναπαύσεως θά πρέπει, ἐκτός ἀπό τό πνεῦμα, νά ξεκουράζει καί τό ταλαιπωρημένο πεπτικόν σύστημα.

Ἔτσι θά ἀρκεσθῇτε σέ τροφές που περιέχουν βιταμίνες εὐπεπτες, πρώτεις, ἀνόργανα ἄλατα, καί θά ἀποφύγετε τίς παχύτερες, τοξινόμενες καί δυσκολοχώνευτες. Μπορεῖτε νά φάτε φρέσκα φρούτα, λαχανικά, γιανούρι, μέλι, καί νά πιεῖτε χυμούς φρούτων, γάλα, καί διάφορα βότανα, διόσμο, γλυκάνισο, δίκταμο,

μάραθο, κ.λ.π. Εἶναι βέβαιο ὅτι ἔτσι τό στομάχι, τό συκώτι, ή χολή, τά ἔντερα, ή καρδιά, καί τό μυαλό ἀναζωογονοῦνται ὀλοκληρωτικά καί θά αἰσθάνεσθε ἐντελῶς ἀποτοξινόμενος ἀνάλαφρος, σωματικά καί ψυχικά. Φροντίζετε νά ἀναπαύεσθε ὅσο σᾶς τό ἐπιτρέπουν οἱ ἀσχολίες σας περισσότερο. Κυρίως ὅταν βρίσκεσθε στήν ἐξοχή, ἀλλά ἀνάπαυση, γιατί σέ αὐτήν τήν ἐννοια ἔχει κάνει σύγχυση ή ἐποχή μας. Διαθέτουν οἱ ἄνθρωποι σήμερα μιᾶ ἐκδρομή, ή μιᾶ Κυριακή ή ένα βράδυ καί ἀντί νά πάνε μιᾶ ἐκδρομή νά περπατήσουν λίγο στό δάσος ή νά ξαπλώσουν ἡρεμα σέ μιᾶ ἀκροθαλασσία, ή μέσα στά δένδρα ή καί στό ἐξοχικό σπιτί τους, μέ ένα βιβλίο στό χέρι, ξεκινοῦν γιά ταβέρνες, ή χαρτοπαίζον, καί μέ αὐτό τόν τρόπο δῆθεν κάνουν ἐκδρομή ή τάχα διασκεδάζουν. Ἡ νηστεία ἦταν γνωστή στοὺς πρωτόγονους λαούς στή θεραπευτική ἀγωγή, ἔχει τίς ρίζες της ἀπό τήν ἐποχή που κάθε τι στήν ἀνθρώπινη κοινωνία εἶχε σχέση μέ τήν φυσιοθεραπεία. Σήμερα θεωρεῖται καί πάλι ή μοναδική φυσική θεραπευτική μέθοδος, γιά τήν ἐπανόρθωση τῶν σωματικῶν καί ὀργανικῶν ἀνωμαλιῶν, καίγοντας ὅλες τίς τοξίνες, τά παράσιτα, τά βλαβερὰ δηλητήρια, που ἔχουν συσσωρευθεῖ ἀπό τήν καθημερινή διατροφή, εἴτε μετρουσιωμένη ή κοινερβοποιημένη, που τοξινώνουν, καί ἀποτοξινώνουν τόν ὀργανισμό μας.

Οἱ μάρτυρες τῶν πρώτων χριστιανικῶν χρόνων γνώριζαν καί γνωρίζουν ὅτι ή νηστεία δέν ἀποτοξινώνει μόνο τό σῶμα, ἀλλά ἐξιδανικεύει τήν νυχή καί κάνει τό πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου νά πλησιάζει τήν φιλανθρωπικήν θεότητα.

Γ. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΑΣ

✱ ΕΧΘΛΙΕΙ - ΘΝΩΜΕΣ ✱

ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ - ΑΡΧΑΙΡΕΣΙΕΣ

ΣΤΙΣ 25 Οκτωβρίου ή στις 2 Νοεμβρίου θα γίνει η Γενική Συνέλευση του Συνδέσμου μας με θέματα: 'Απολογισμός πεπραγμένων Διοικητικ. Συμβουλίου, 'Εκθεση 'Εξελεγκτικής 'Επιτροπής και 'Εκλογή νέας Διοικήσεως.

"Όσα εκ των μελών θέλουν να προσφέρουν τις υπηρεσίες του και να δουλέψουν για την πρόοδο του «Κρυστάλλη», μπορούν να υποβάλουν υποψηφιότητα στην Γραμματεία του Συνδέσμου επί (6) ημέρες πριν από την Συνέλευση.

ΚΑΘΥΣΤΕΡΟΥΜΕΝΕΣ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

ΠΡΟΚΕΙΜΕΝΟΥ να γίνει μέχρι το τέλος του 1978 ανασύνταξη του Μητρώου των μελών του Συνδέσμου, παρακαλούμε τα μέλη εκείνα που καθυστερούν συνδρομές να τακτοποιήσουν τις υποχρεώσεις τους μέχρι το τέλος του μηνός Οκτωβρίου. Για τα όλιστα μέλη που οφείλουν πριν από το 1977, τό Δ.Σ. πήρε την απόφαση και διέγραψε τις οφειλές αυτές με τον όρο όπως καταβάλουν τις συνδρομές του έτους 1977 και 1978 μέχρι τον τρέχοντα μήνα Οκτώβριον. Διαφορετικά τό Δ.Σ., όπως προβλέπει τό Καταστατικό του Συνδέσμου, θά διαγράψει από τό Μητρώο τά μέλη εκείνα που καθυστερούν.

ΤΟ ΔΕΛΤΙΟ ΤΟΥ Ε.Ο.Σ.

ΠΟΛΛΑ χρόνια είχαμε να λάβουμε δελτίο του 'Ελληνικού 'Ορειβατικού Συνδέσμου και μέ χαρά λάβαμε τό «'Ενημερωτικό Δελτίο» του, ('Ιουλίου - Αύγουστου αρ. 117) σέ θαυμάσια εμφάνιση, εξαιρετική ύλη και μέ περιγραφές από τον γιορτασμό των 50 χρόνων του, γιορτασμό, που πληροφορηθήκαμε από τό τεύχος αυτό.

Συγχαίρουμε τον αγαπητό μας Ε.Ο.Σ. για την πενήνταχρονη πλούσια ορειβατική

δράση και την πρωτοποριακή θέση που έχει στον 'Ελλαδικό χώρο, στον τομέα της ορειθασίας και της χιονοδρομίας. Εύχόμαστε να γιορτάσει και την εκατονταετία του πάντα στην πρωτοπορία.

ΣΥΝΕΣΤΙΑΣΗ ΣΤ' «ΑΣΤΕΡΙΑ» ΓΛΥΦΑΔΑΣ

ΤΟ Καλοκαίρι έφυγε και όλοι μας, σχεδόν, είχαμε σκορπίσει μέ τις διακοπές μας στά τέσσερα σημεία του όρίζοντα. 'Ηρθε όμως τό φθινόπωρο κι' άρχισαμε να μαζεύομαστε κάτω από τή στέγη του «Κρυστάλλη» μας.

Για να χαιρετίσουμε την χειμερινή περίοδο, τό Δ.Σ. του Συνδέσμου απέφασισε να πραγματοποιήσει φιλική συγκέντρωση μέ συνεστίαση και χορό στ' 'Αστέρια της Γλυφάδας, τό Σάββατο 11 Νοεμβρίου ώρα 9-4 πρωινή.

Θά είναι μία σιχάριστη βραδυά στο πολιτισμένο περιβάλλον των «'Αστεριών» μέ την θαυμάσια όρχήστρα του Γ. Νιάρχου και τά τραγούδια της Τάμμου.

ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΣΤΟΝ ΠΡΟΕΔΡΟ ΤΗΣ Ο.Ε.Σ.Ε.

Η ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ 'Ομοσπονδία 'Εκδρομικών Σωματείων - 'Οργάνωση Ξενώνων Νεότητας, απένειμε στον Πρόεδρο της Ο.Ε.Σ.Ε. κ. Ξεν. Μπαμπούρα, την τιμητική διάκριση «μετάλλιο RICHARD SCHIRRMANN» σάν αναγνώριση της συμβολής του στην ανάπτυξη του διεθνούς Ξενωνισμού.

Τό βραβείο, που απονέμεται για πρώτη φορά σέ 'Ελληνα, επιδόθηκε από τον Μορφωτικό άκόλουθο της Γερμανικής πρεσβείας κ. Σμίντ σέ ειδική τελετή που έγινε στο ξενοδοχείο «'Ακροπόλ» στις 19 'Ιουλίου 1978.

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ

Τά κάτωθι επίλεκτα μέλη του «Κρυστάλλη» πρόσ ένίσχυσιν των ευγενών σκοπών του Συνδέσμου, προσέφεραν τά εξής ποσά:

Παπαγιαννάκης Μηνάς	δρχ. 1000
'Αλαφούζου Αίκατ.	» 1000
Δογάνης Σωτήρ	» 1000
Λατζώνης 'Ιωάνης	» 1000
Μπακομιάλης Γεώργ.	» 400

Τό Δ.Σ. του «Κρυστάλλη» τους ευχαριστεί θερμότατα.

ΝΕΑ ΜΕΛΗ

Τό περασμένο τρίμηνο γράφτηκαν στον «Κρυστάλλη» τά κάτωθι νέα μέλη: Φυρός 'Ιωάν., Μπακομιάλης Γ., Καρπούζης Σπ., Τζαννίνης Εύαγγ., Τζανίνης 'Αναστ., Πέτρου 'Ελένη, Μαγγανᾶ Ντίνα, Κωνσταντίνου Φωτεινή, Καλαφάτης Εύαγγ., Σπυριδάκης Δημ., Χριστόπουλος Σωτ., Μπαζεβανίδης Θεολ.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΓΑΜΟΙ

Δύο έκλεκτά μέλη του Συνδέσμου μας, ό Γιάννης Δαρατσιανός και ή Είρήνη Γλυτσού, παντρεύτηκαν. Τό Δ.Σ. του «Κρυστάλλη» τους εύχεται βίον χαρούμενο και ανέφελο.

Στις 6 Σεπτεμβρίου, στην εκκλησία της Εύαγγελίστριας ό έκλεκτός μας Γιώργος Πέππας, έτέλεσε τους γάμους του μετά της Δέσποινας Καρούση. Τους εύχόμαστε κάθε ευτυχία στη ζωή τους.

ΒΑΠΤΙΣΕΙΣ

Τό έκλεκτό μέλος του «Κρυστάλλη» Καίτη Στρ. Δανηλίδου εβάπτισε στις 17 Σ/βρίου τό αγοράκι των μελών μας Σταύρου και 'Αργυρώς Πετροπουλάκου και του έδωσε τό όνομα Στέφανος. Στη νονά και

στούς εύτυχεις γονείς απευθύνουμε τις πιο θερμές εύχές μας.

Στις 2 Αύγούστου στην εκκλησία της άγ. Τριάδος, τό έκλεκτό μέλος μας Ντίνα Μαγγανᾶ εβάπτισε τό κοριτσάκι της και του έδόθε το όνομα Εύγενία.

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

Τό έκλεκτό μέλος του Διοικ. Συμβουλίου του «Κρυστάλλη» Μάριος Ξόδης και ή γυναίκα του Σοφία απέκτησαν και δεύτερη χαριτωμένη κορούλα. Στους εύτυχεις γονείς εύχόμαστε να είναι καλορίζικη και να τους ζήσει.

ΚΩΣΤΑΣ ΜΠΑΚΑΤΣΟΥΛΑΣ

Τά άπανωτά βαρεία κτυπήματα μέ την άπώλεια σέ σύντομο χρονικό διάστημα της λατρευτής του μητέρας και του αγαπημένου αδελφού του Σπύρου, εκλόνισαν την υγεία του εύαίσθητου και συναισθηματικού Κώστα μας και ύστερα από σύντομη άσθένεια, στις 5 Αύγούστου έφυγε από κοντά μας ό ευγενικός μέ την γλυκεία και ωραία φυσιογνωμία, ό αγαπητός μας Κώστας Μπακατσούλας.

Ο θάνατός του έλύπησε κατάβαθα όλη την φυσιολατρική οικογένεια του «Κρυστάλλη» γιατί ό Μπακατσούλας μέ την ευγένεια της συμπεριφοράς του ήταν ό αγαπημένος όλων μας.

Καλλιτέχνης άριστος, σχεδιαστής, γραφίστας και ντεκορατέρ, είχε προσφέρει πολύτιμες υπηρεσίες στον «Κρυστάλλη» μέ τις θαυμάσιες μακέττες του στο περιοδικό μας και τό ωραίο του έξωφυλλο του πανηγυρικού τεύχους της 40ετίας του Συνέσμου μας.

Ο «Κρ» έχασε ένα επίλεκτο μέλος του που ή μνήμη του θά μένει μέσα μας σάν αιώσιο μνημόσυνο στην ψυχή του. Την κηδεία του, που έγινε στο Α' Νεκροταφείο 'Αθηνών, παρηκολούθησαν τό Διοικ. Συμβούλιο και πολλά μέλη του «Κρυστάλλη», που κατέθεσαν στέφανα στο μνήμα του.

"Ας είναι ελαφρό τό χῶμα της 'Αττικής που τον σκεπάζει. Στους συγγενείς του εκφράζουμε τά θερμά μας συλλυπητήρια.

Δ.Β.

Σαββατοκύριακο 7-8/10/78

Έκδρομή 2275

- α) ΤΡΙΠΟΛΗ – ΛΕΒΙΔΙ – ΒΥΤΙΝΑ (Τουριστική)
β) ΜΑΙΝΑΛΟΝ (Όρειστική)

Σάββατο: Αναχώρηση στις 3 μ.μ. με πούλμαν για Διόρυγα Κορίνθου – Άργος – Μύλους (στάση 20') – Τρίπολη – Καρδαρά (χλμ. 220). Η Όρειστική ομάδα θα κατεβεί να συνεχίσει πεζή για το καταφύγιο του Ε.Ο.Σ. όπου θα διανυκτερεύσει και την άλλη μέρα θ' ανεβεί στην κορυφή Όστρακίνα (ύψ. 1981). Η Τουριστική ομάδα θα συνεχίσει για τη Βυτίνα όπου θα διανυκτερεύσει στο ξενοδοχείο ΜΑΙΝΑΛΟΝ.

Κυριακή: Παραμονή όλη την ημέρα στην ελατόφυτη και δροσερή Βυτίνα με περιπάτους. Το απόγευμα στις 4 αναχώρηση για το Λεβίδι, παραλαβή της όρειστικής ομάδας και συνέχεια για Τρίπολη – Άργος – Αθήνα – Πειραιά με ενδιάμεση στάση.

Έξοδα Τουριστικής ομάδας δρχ. 450 μετά διανυκτερεύσεως.

Άρχηγός όρειστικής ομάδας ό κ. Π. Αργυρόπουλος

Έξοδα Όρειστικής ομάδας δρχ. 200

Άρχηγός Τουριστικής ομάδας ό κ. Αδάμ. Ψυλλίδης

Κυριακή 22/10/78

Έκδρομή 2276

ΒΙΛΙΑΡΙ – ΑΓ. ΣΩΤΗΡΑ

Απογευματινή

Αναχώρηση στις 3.30 μ.μ. με πούλμαν για την Αγία Σωτήρα – Βιλιαρί. Παραμονή με περιπάτους στο όρατο δάσος και στις 7.30 μ.μ. αναχώρηση για την επιστροφή στον Πειραιά.

Πιθανά έξοδα δρχ. 75

Άρχηγός ή Δίς Βασιλική Λαχουβάση

Σαββατοκύριακο 28-29/10/78

Έκδρομή 2277

ΑΙΔΗΨΟΣ – ΠΕΥΚΗ

Σάββατο: Αναχώρηση το πρωί στις 7.30 με πούλμαν για Αρκίτσα και με το Φέρυ - Μπώτ στην Αϊδηψό. Παραμονή και διανυκτέρευση στο ξενοδοχείο «ΑΛΕΞ».

Κυριακή: Αναχώρηση το πρωί για Άγιο, Ωρεούς, Ιστιαία, Πευκή, Προκόπι, Χαλκίδα, με ενδιάμεσες στάσεις κατά την κρίση του άρχηγου.

Έξοδα κατά την δήλωση

Άρχηγός ό κ. Νικ. Ανδρουτσος

Σαββατοκύριακο: 28-29/10/78

Έκδρομή 2278

ΚΑΛΕΝΤΖΙ – ΕΡΥΜΑΝΘΟΣ

Σάββατο: Αναχώρηση το πρωί στις 7.30 με πούλμαν για Ξυλόκαστρο

(στάση) – Πάτρα – Καλέτζι (χλμ. 272). Διανυκτέρευση.

Κυριακή: Ανάβαση πολύ πρωί στον Ερύμανθο (ύψμ. 2224), κατάβαση στο Καλέντζι και στις 5 μ.μ. αναχώρηση για την επιστροφή.

Έξοδα κατά την δήλωση

Άρχηγός ό κ. Τάσης Ριζόπουλος

Κυριακή 29/10/78

Έκδρομή 2279

ΩΡΩΠΟΣ – ΣΥΚΑΜΙΝΟ – Μ. ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΡΙΑΣ

Αναχώρηση το πρωί στις 8 με πούλμαν για Ωρωπό – Συκάμινο – Μονή Σγουρών (Ευαγγελιστριάς). Παραμονή όλη την ημέρα. Φαγητό μαζί μας. Όσοι θέλουν μπορούν να παραμείνουν στο Συκάμινο όπου υπάρχουν μαγαζιά. Αναχώρηση στις 5.30 μ.μ. για Ωρωπό, παραμονή 1 ώρα και επιστροφή Αθήνα – Πειραιά.

Πιθανά έξοδα δρχ. 130-140

Άρχηγός ό κ. Άντ.

Μανίκας

ΠΕΜΠΤΗ 2 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ ώρα 8 μ.μ.

ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ – ΑΡΧΑΙΡΕΣΙΕΣ

Κυριακή 5/11/78

Έκδρομή 2280

ΛΟΥΤΡΑΚΙ – ΜΠΙΣΙΑ – ΝΤΟΥΣΙΑ (Όρειστική)

Αναχώρηση το πρωί στις 8 με πούλμαν για Λουτράκι – Μπίσια, απ' εκεί θα γίνει ανάβαση στην κορυφή Ντουσιά. Κατάβαση στα Μπίσια και συνέχεια Λουτράκι (στάση) – Πειραιά.

Έξοδα δρχ. 110-120

Άρχηγός ό κ. Γιάννης Χαλκέας

Σάββατο 11 Νοεμβρίου 1978

Ώρα 9 μ.μ. μέχρι 4 πρωινή

ΑΣΤΕΡΙΑ ΓΛΥΦΑΔΑΣ

Χορευτική Συνεστίαση

Με την εκλεκτή ορχήστρα του Γ. Νιάρχου

Τραγουδι από την ΤΑΜΜΥ

Κυριακή 19/11/78

Έκδρομή 2281

ΜΕΓΑΡΑ – ΟΣΙΟΣ ΙΕΡΟΘΕΟΣ – ΑΓ. ΘΕΟΔΩΡΟΙ

Αναχώρηση το πρωί στις 8 για Μέγαρα – Μονή Όσιου Εροθέου. Παραμονή όλη την ημέρα. Στις 3 μ.μ. αναχώρηση για τους Αγίους Θεοδώρους. Παραμονή στα παραλιακά κέντρα για αναψυκτικό ή στο πολυτελές ξενοδοχείο «ΧΑΝΙΚΙΑΝ» μέχρι τις 6 μ.μ. και επιστροφή στον Πειραιά.

Πιθανά έξοδα δρχ. 120-140

Άρχηγός ό κ. Παν. Τσιλι-

θόπιερας

Σαββατοκύριακο: 25-26/11/78

Έκδρομή 2282

ΑΡΓΟΣ – ΚΑΡΥΑ – ΑΡΤΕΜΙΣΙΟΝ

Σάββατο: Αναχώρηση τό πρωί στίς 8 μέ πούλμαν γιά Διώρυγα Κορίνθου – Άργος – Καρυά. Διανυκτέρευση.

Κυριακή: Πολύ πρωί ανάβαση στήν κορυφή τοῦ Ἀρτεμίσιου (ύψμ. 1772) καί κατάβαση στήν Καρυά (πορ. 5 ὥρες). Στίς 6 μ.μ. ἀναχώρηση γιά τήν ἐπιστροφή.

Έξοδα κατά τήν δήλωση

Άρχηγός ἡ Δίς Τένια Ντάνου

Κυριακή 3/12/78

Έκδρομή 2283

ΑΡΑΧΩΒΑ – Χιονοδρομικό Κέντρο Φτερόλακα

Αναχώρηση τό πρωί στίς 7 μέ πούλμαν γιά Λειβαδιά – Ἀράχωβα – Χιονοδρομικό Κέντρο Φτερόλακκα. Ἡ ἐπιστροφή θά γίνη ἀπό τήν Ἀμφίκλεια (Δαδί).

Πιθανά έξοδα δρχ. 160 - 170

Άρχηγός ὁ κ. Δημ. Βλασσόπουλος

Σαββατοκύριακο 9-10/12/78

Έκδρομή 2284

ΤΡΙΚΑΛΑ – ΖΗΡΕΙΑ

Σάββατο: Αναχώρηση στίς 3 μ.μ. μέ πούλμαν γιά Ξυλόκαστρο – Τρίκαλα (χλμ. 154). Διανυκτέρευση. Ἡ ὄρειβατική ὁμάδα θά συνεχίσει ἔως ἐκεῖ πού προχωρεῖ τό πούλμαν καί στήν συνέχεια πεζή στό θ'. καταφύγιο τοῦ Ε.Ο.Σ. Διανυκτέρευση. Τήν ἄλλη μέρα θ' ἀνεβεῖ στήν κορυφή τῆς Ζήρειας (ύψμ. 2375) καί θά κατεβεῖ στά Τρίκαλα.

Κυριακή: Ἡ Τουριστική ὁμάδα θά διημερεύσει στό ἐλατόφυτο τό χωριό καί θά μεταβεῖ μέ τό πούλμαν νά ἐπισκεφθεῖ τό Μοναστήρι τοῦ Ἀη-Βλάση, πού βρίσκεται στίς ἐλατοσκέπαστες πλαγιές τῆς Ζήρειας. Αναχώρηση καί τῶν δύο ὁμάδων στίς 5,30 μ.μ. γιά Ἀθήνα - Πειραιᾶ.

Έξοδα κατά τήν δήλωση

Άρχηγός ἡ Δίς Μαίρη Κερκεζού

ΚΥΡΙΑΚΗ 17/12/1978 ὥρα 11 π.μ.

Στά Ἐντευκτήρια τοῦ Συνδέσμου

Η ΓΙΟΡΤΗ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΟΥ ΔΕΝΤΡΟΥ

Γιά τά παιδιά τῶν μελῶν καί φίλων τοῦ «Κρυστάλλη»

Ποιηματάκια, Δωράκια, Γλυκά

Κυριακή – Τρίτη 24-26/12/78

Έκδρομή 2285

ΣΥΚΙΑ ΞΥΛΟΚΑΣΤΡΟΝ

Κυριακή: Αναχώρηση στίς 7.30 μ.μ. γιά Συκιά Ξυλόκαστρον. Διανυκτέρευση στό ξενοδοχεῖο «ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΣ».

Δευτέρα καί Τρίτη: Διάφορες διαδρομές μέ τό πούλμαν κατά τήν κρίση τοῦ Ἀρχηγοῦ. Ἐπιστροφή τήν Τρίτη τό ἀπόγευμα γιά Ἀθήνα – Πειραιᾶ.

Έξοδα κατά τήν δήλωση

Άρχηγός ὁ κ. Ἀντ. Ἀντύπας

Δευτέρα - Τρίτη 25-26/12-78

Έκδρομή 2286

ΚΑΛΟΣΚΟΠΗ – ΓΚΙΩΝΑ

Δευτέρα: Αναχώρηση στίς 3 μ.μ. μέ πούλμαν γιά Λειβαδιά – Μπράλλο – Κάτω Παύλιανη – Καλοσκοπή. Διανυκτέρευση.

Τρίτη: Ἡ ὄρειβατική ὁμάδα θ' ἀναχωρήσει τό πρωί μέ τό πούλμαν μέχρι τήν τοποθεσία μνήματα καί θά συνεχίσει πεζή γιά τήν κορυφή τῆς Γκιώνα (ύψμ. 2510). Οἱ λοιποὶ ἐκδρομεῖς θά περάσουν τήν ἡμέρα τους στό χωριό. Αναχώρηση καί τῶν δύο ὁμάδων στίς 5,30 μ.μ.

Έξοδα κατά τήν δήλωση

Άρχηγός ὁ κ. Ἀντων. Γαβριηλίδης

Δευτέρα 1᾽ Ιανουαρίου 1979

Έκδρομή 2287

ΠΑΡΝΗΘΑ

Τό κόψιμο τῆς πίττας τῶν ὄρειβατῶν

Σαββατοκύριακο: 6-7/1/79

Έκδρομή 2288

(Θεοφάνεια)

ΤΡΙΠΟΛΗ – ΔΗΜΗΤΣΑΝΑ – ΣΤΕΜΝΙΤΣΑ ΜΟΝΗ ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ

Λεπτομέρειες τῆς ἐκδρομῆς στά Γραφεῖα μας

Τὰ ποτά σας γιά τίς Γιορτές

στήν Ποιοποιία

ΣΤΑΥΡΟΥ ΚΙΟΥΡΤΖΗ

Δ. Γούναρη 35 — Τηλ. 4179.393

ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ

Έκλεκτά Λικέρ — Κονιάκ — Ούζο

Ούϊσκυ καί τό περίφημο

ΒΕΡΜΟΥΤ ΚΙΟΥΡΤΖΗ

Προφυλάττει
Από

ΒΗΧΑ

ΓΡΙΠΠΗ

ΣΥΝΑΧΙ

ΜΕ ΤΙΣ ΓΥΝΘΙΕΣ
ΓΑΛΛΙΚΕΣ
ΠΑΣΤΙΛΛΙΕΣ

VALDA

Πωλούνται εἰς ὅλα τὰ Φαρμακεία
μόνον εἰς κλειστά κυτία.

BIAMMILIA

Ἡ πηγή τῶν παιδικῶν τροφῶν ἀπὸ τὸ 1926

ΥΠΕΡΑΓΟΡΑ

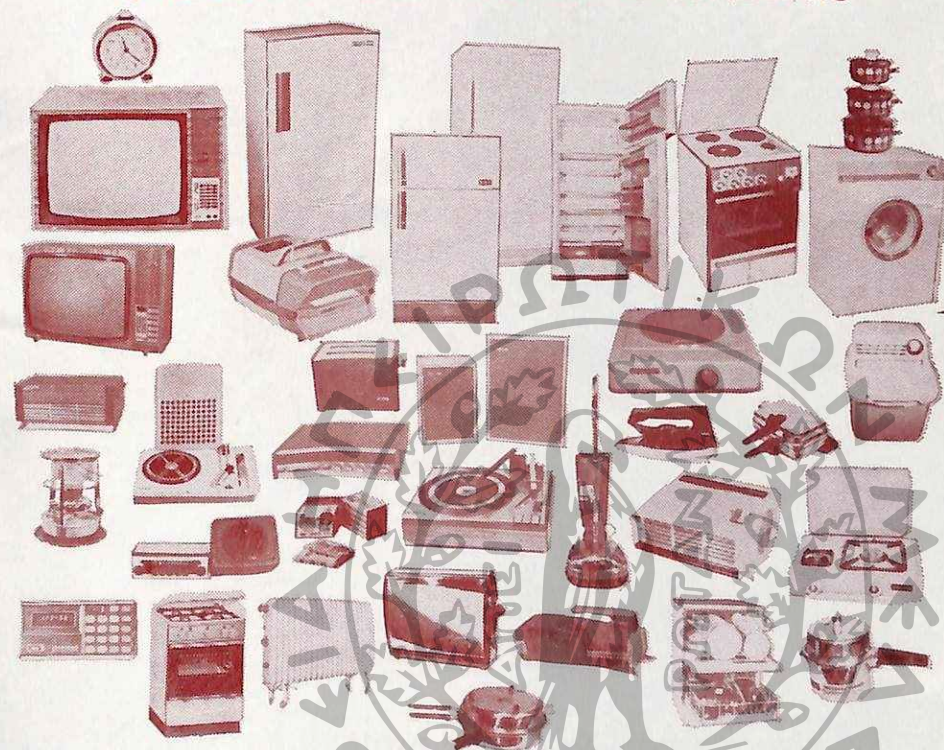
SUPER MARKET ELECTRIC A.E.B.E.

Είναι μόνο μια

Όσο κι αν ψάξετε, θα διαπιστώσετε κι έσείς ότι η ΥΠΕΡΑΓΟΡΑ - SUPER MARKET ELECTRIC είναι μόνο μια και άσυναγώνιστη. Γιατί η ΥΠΕΡΑΓΟΡΑ - SUPER MARKET ELECTRIC διαθέτει μοναδική ποικιλία ειδών υψηλής ποιότητας, σε εξαιρετικά χαμηλές τιμές.

● ΑΘΗΝΑΙ Πατησίων 39 - Πατησίων 41 - Π. Ράλλη 40 - Πανεπιστημίου 51

● ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ Β. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ● ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ΕΓΝΑΤΙΑ 6

μπορεί και πουλά φθηνότερα

μιά σοκολάτα ποιότητας γεμάτη αμύγδαλα

ή σοκολάτα
που άρέσει
σ' όλο τόν κόσμο

Με την υπέροχη
σοκολατένια γεύση
και την αμυγδαλένια νοστιμιά
Εκλεκτή, γευστική,
άπολαυστική σοκολάτα ION

ΣΟΚΟΛΑΤΑ ΑΜΥΓΔΑΛΟΥ

ION